

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCLOVENEK

V Ženevi

Troje usodnih vprašanj

Zopet se je Svet Zvez narodov zbral k rednemu zimskemu zasedanju. Odločujoči državniiki Evrope so že v Ženevi ali pridejo tja še danes. Morda je ime Zvez narodov izgubilo na zvoku, odkar je abesinski spor pokazal, kako nežna in slabotna je ta ustanova, kadar je treba kak mali narod braniti pred objestnimi namerami velikih, ali odkar so dogodki v Španiji dokazali, da ta ustanova popolnoma odpove, če velesile, ki so njene članice, mislijo, da smejo delati po svoji glavi, čeravno pakt drugače govori. Toda zbor vodilnih državnikov Evrope, ki prihajajo na sestanek Sveta v Ženevo, je še vedno dogodek, ki ne gleda na moč ali slabost ZN kot takšne, zahteva vso našo pozornost. Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da se tudi ugled Zvez narodov počasi zopet dviga, posebno odkar se je Anglija slovesno izrekla, da bo vstrajala ob njej in ji služila — kar je morda pri vsem najbolj odločilno — s svojo vedno močnejšo oboroženo silo. Saj je bil poglaviti vzrok vseh ponižanj, ki jih je ženevska ustanova utrpela, prepričanje raznih motilcev mednarodnega reda, da Anglija ne razpolaga z dovoljno oboroženo silo, ki bi dala zanesljiv podprek njeni zunanji politiki.

Na dnevnem redu ženevskega zborovanja so uradno samo tri točke in sicer vprašanje sandžaka Alexandrette, ki je povzročilo nesoglasje med Francijo in Turčijo, nadalje vprašanje Gdanskega, ki tvori razbodelo rano v odnosih med Poljsko in Nemčijo, ter končno vprašanje sirovin za industrijo, s katerim se Nemčija z veliko silo zaganja v mednarodno življenje. Na dnevnem redu Španije sicer ni najti, toda sestanka državnikov v Ženevi si skoraj ne moremo predstavljati, da ne bi španska državljanska vojna, ki pretresa sedaj vso Evropo in že tudi druge kontinente, ne odmevala skozi vse tisoče oken nove palače Zvez narodov, v kateri bo zboroval Svet.

Sandžak Alexandrette je silno razburil področje bližnjega vzhoda. Turško časopisje je napisalo mnogo neljubega na naslov Francije, kjer pa je tisk bolj obzirno odgovarjal. Vsa prizadevanja, da bi obe vladi, turška in francoska, prišli do kakšne sporazumne rešitve svojega spora brez vmešavanja Zvez narodov, so se izjalovila. Tudi sijajni izhod, ki se ga Zveza narodov pri nastalih sporih rada poslužuje, da namreč na lice mesta pošlje veččlansko komisijo, ki si razmere dolgo časa ogleduje in svoje poročilo vpošlje, ko se je posrečilo spor za klusami že rešiti, topot ni koristil. Komisija je šla v Alexandrette, a je majhno deželico hitro prehodila na vse strani ter more sedaj po pravilniku poročati o svojih izsledkih. Med tem ko Francozi upajo, da bodo te dni prodrli s svojim kompromisnim predlogom in spor končali na ljubeznjiv način tako, da sandžak Alexandrette ostane pri njihovi Siriji, Turkom pa se obljubi manjšinska samouprava, so zastopniki Turčije mnogo bolj molčeči in ne prorokujejo srečnega izida. Ni čuda, saj prihaja Ruždi Aras naravnost od posveta turškega generalnega štaba, ki mu je predsedoval sam Kemal Ataturk v neposredni bližini meje spornega ozemlja.

Tudi gdansko vprašanje je boleče. Gdansk je samostojno mesto pod nadzorstvom Zvez narodov, a po prebivalstvu izključno nemško, če izvzamemo okrog 35.000 Poljakov, ki prebivajo v njegovih mejah. Nemci pa so po veliki večini hitlerjanskega prepričanja in bi radi uvedli tudi v Gdansk isti režim, ki vlada v Nemčiji. Zastopnik Zvez narodov pa se temu upira in hoče na vsak način preprečiti, da bi narodni socialisti pohodili opozicijske stranke, katoliško stranko in socialistično. Narodni socialisti so zagnali škandalozno propagando proti komisarju Zvez narodov, tako da se je moral umakniti. Sedaj pa stoji Svet pred nalogo, da se odloči, ali bo branil politiko svojega komisarja in statut, ki je bil sprejet v mirovnih pogodbah, ali pa se bo uklonil krikom narodnih socialistov in prepustil Gdansk njim, da izenačijo režim z onim v hitlerjevski Nemčiji, to se pravi, da si podjarmijo vso opozicijo po receptih, ki so jih sprejeli iz nemškega rajha. Ker je Poljska po menarodnih pogodbah na Gdansk najbolj interesirana, ji je Svet, da se izogne neprijetnim situacijam, poveril nalogo, naj sama predlaga, kako želi, da se gdansko vprašanje reši. Če se ne motimo, je Poljska po dolgih posvetovanjih z Gdanskim in tudi z Berlinom prišla do zaključka, da je najbolj pametno, da se Zveza narodov ne vtiča v notranjepolitične razmere svobodnega mesta, da ga torej prepusti narodnim socialistom, sebi pa pridržijo samo to pravico in dolžnost, da brani poljske interese v Gdanku. Bodoči komisar Zvez narodov naj bi potemtakem imel skrbeti samo za to, da Gdansk ne krši obveznosti, ki jih ima do poljske države in do poljske narodne manjšine, ki živi v svobodnem mestu. Tudi to vprašanje bo huda preizkušnja, kajti v najboljšem primeru bo Zveza narodov iz tega spora izšla zopet le ponižana.

Tretjega vprašanja, kako na novo porazdeliti sirovine, tako da nemška industrija ne bi več trpela pomanjkanja, pa v tem zasedanju ne bodo rešili. Je mnogo preobsežno in mnogo preveč zamotano z življenjskimi pozicijami velikega števila držav, ki se imenujejo lastnike sirovin bodisi doma ali pa v svojih kolonijah. Med vsemi tremi pa je to vprašanje najbolj važno, kajti pri dinamični nemški državi, v kateri prebiva sedaj že domala 70 milijonov ljudi, ki se ne morejo preživljati, če ne bomo mogli delati in svojih izdelkov prodajati, nastala za vsakega dalečvidnega državnika nujna izbira med strašno eksplozivno lačne Nemčije in ugoditi njenim upravnim težnjam na gospodarskem področju. Sedanje zasedanje Sveta se bo brzkone moralo za enkrat omejiti samo na postavitev posebne komisije strokovnjakov, ki bo imela za dolžnost, da v kratkem času zbere vse gradivo, ki je potrebno za ugotovitev kakšne sirovine posamezne države potrebujejo in kako bi se jim moglo s pomočjo trgovinskih ali posebnih dogovorov ustreči. Razume se, da bodo morali odpreti vrata v to komisijo tudi državam, ki niso

Beli na „Angelskem vrhu“

Strahovite borbe za grič, ki obvlada Madrid

Rdeči vrženi nazaj z velikimi izgubami

Madrid, 21. januarja. Vso preteklo noč do prvih dopoldanskih ur so se vodile za takozvani Angelski grič težke borbe z menjajočo se vojno srečo, ki pa so se končale z zmago nacionalistov. Miličnikom se je enkrat posrečilo zavzeti grič, ki pa so ga moral: zopet zapustiti. Rdeče čete so prvič naskočile to važno strateško točko, ki obvlada špansko prestolico, včeraj popoldne. Izohdišče napadov so bile njihove postojanke na robu Madrida proti temu griču. Pred glavnim naskokom so miličniki zavzeli nekaj hiš, ki so bile v razvalinah, in ki so služile nacionalistom za barikade, s pomočjo metalcev min. Tudi nadaljnji napadi vladnih čet so se odigrali ob ogromni potrošnji eksplozivnih snovi, tako da so ta grič, ki ga je branilo 1000 nacionalističnih vojakov, popolnoma odrezali od ostalih belih čet. Branitelji važnega položaja pa so napravili energične protinapade ter je zato padlo 200 moških posadke, med njimi tudi poveljnik, nacionalistični major, v roke rdečih čet, ki so jih takoj odpeljali v ožadije. Ostanek belih čet pa je v silovitem naskoku prebil jelceni obroč rdečih napadalcev. Miličniki so pri začasni zasedbi griča zaplenili 140 strojníc, 60 oklopnih voz in mnogo drugega vojnega materiala.

Tri ure pozneje pa so napravili nacionalisti dva strahovita bočna napada ter potisnili miličnike z Angelskega vrha. Miličniki so se moralali v naglici umakniti na svoje prvotne postojanke ob mestnem robu. Pri vseh teh napadih je prišlo do divjih bojov na nož, ki so zahtevali ogromne žrtve na obeh straneh. Bele čete utrjujejo sedaj važno strateško postojanko, ki obvlada ves Madrid, tako da jo ne bo mogoče nič več zavzeti. Tudi bočne strani bodo nacionalisti utrčili

tako, da jih ne bo mogoče iznenaditi. Z Angelskega vrha lahko obstreljuje nacionalistično topništvo vse objekte v španski prestolici, kar bo vsekakor velikega pomena za nadaljnji razvoj borb. (Slovenec je že včeraj poročal o tej sijajni zmagi Francove vojske. Op. ur.)

Avilla, 21. januarja. AA. (Havas.) Po včerajšnji ofenzivi v okolici Las Rosas na desnem krilu armade generala Molle je danes na vseh madridskih frontah zavladalo zatišje. Na severu univerzitetne naselbine in v okraju Moncloa, je bilo le malo streljanja iz pušk.

Rdeči priznavajo

Madrid, 21. jan. b. Po včerajšnjih letalskih napadih na delavski okraj Quatro Caminos so dobile madridske čete povelje, da se morajo začasno umakniti z zasedenih postojank na strateško važnem hribu Los Angeles. Rdeči bombniki so obiskali Ilescas, ki leži južno od Madrida. Ubitih je bilo 20 oseb, mnogo pa ranjenih.

Na južnem bojišču vlada zatišje ter obe vojskujoci se stranki v največji naglihi dovažata vojni material in vojaštvo.

Trije rdeči bombniki so obiskali Ceuto v španskem Maroku ter zmetali na mesto veliko število bomb, ki so napravile precejšnjo škodo. Letala so se srečno vrnila nazaj.

Pri Malagi

Salamanea, 21. jan. b. Na vseh bojiščih se je pričel davi topniški dvoboj, vendar pa v manjšem obsegu. Na jugu pri Marbelli so naciona-

listične čete popravile svoje črte in zasedle položaje, s katerih bodo lahko ustavile rdečo protiofenzivo. Vsi poskusi vladnih čet, da onemogočijo belim nadaljnje operacije, so propadli.

Tudi londonske »Times« poročajo, da se je republikanskim četam pred Malago posrečilo zaenkrat ustaviti nadaljnje prodiranje nacionalistov. Nacionalisti zaenkrat še držijo v rokah mesto Marbello, vendar pa so se morale kolone, ki so bile poslone v smeri Molinos in Fuengirol, umakniti nazaj zaradi močnega pritiska rdečih čet.

Merodajne oblasti v Malagi so zahtevale nujno okrepitev iz Valencije. Včeraj so nacionalistična letala izvršila močno bombardiranje luke Almerije, ki leži nekaj milj vzhodno od Malage. Nacionalistični torpedni rušilci je včeraj napadel neko vladno trgovsko ladjo blizu Taragone. Torpedo, ki ga je spustila nacionalistična bojna ladja, pa je zadel neko sovjetsko ladjo, ki ni mogla pluti naprej, temveč se je zatekla v najbližje pristanišče. Do sedaj se ni moglo zvedeti, za katero sovjetsko ladjo gre.

Gibraltar, 21. jan. AA. (Reuter) Srdito topovsko streljanje, ki se je dopoldne slišalo, se zdi, da potrjuje domnevo, da je blizu Marbelle v teku velika bitka. Rdeče čete si prizadevajo, da ponovno zavzamejo Marbello in Estepono. Danes so se izkrcala v Algeirasu znatna ojačenja za fronto pri Marbelli; prispela so snovi iz Maroka na transportni ladji, ki je niso spremljale vojne ladje. V morskimi ozini ni videti nobene nacionalistične vojne ladje, odkar se je začela ofenziva pri Esteponi in Marbelli.

Anglija zbira velesile za sporazumen nastop v Španiji

London, 1. jan. o. O snočnjem sestanku med Blumom in Edenom krožijo v Londonu zelo optimistične vesti. Baje sta se oba državnika odločila, da je sedaj nastopil čas, ko naj obe veliki zapadni demokratiški velesili iniciativno posežeta v razplet evropskih vprašanj.

Eden bi naj bil Blumu predložil podroben angleški načrt o tem, kako naj se izlela skupna fronta med Anglijo, Francijo in Nemčijo. Edenov načrt določa sodelovanje med temi tremi državami posebno na gospodarskem polju, to pa zopet v tej smeri, da se uravna odtok sirovin iz kolonij v Nemčijo. Anglija in Francija bi dali na razpolago potrebna finančna sredstva, Nemčija pa bi poslala svoje tehnične strokovnjake in inženirje.

Oba državnika zastopata tudi stališče, da mora španski narod sam odločiti o svoji usodi ter da se morajo njemu prepustiti vse odločitve. Cilj Francije in Anglije je, da se po možnosti prepreči vsako tuje vmešavanje v špansko meščansko vojno. Na ta način hočeta Anglija in Francija skrajšati spor ter odstraniti nevarnost, da bi se španska meščanska vojna razširila v splošen požar v Evropi.

Čuje se, da je dobil sir Eric Drummond, britanski poslanik v Rimu, od generala Francea zagotovilo, da nacionalistična vlada v Španiji ne bo imela radikalnega značaja. Dalje je Franco zagotovil, da bo nacionalistična vlada spoštovala vse interese Velike Britanije in Francije ter tudi drugih držav. Tudi ni namen španskih nacionalistov, vzpostaviti v Španiji fašistično diktaturo po primeru Italije in Nemčije ter se torej demokratičnim državam ni treba bati, da bi se okrepil na ta način fašistični blok. Britanski zunanji minister Eden je o vsem tem točno informiral francoskega ministrskega predsednika Bluma, enako pa mu je tudi sporočil, da sta ga Mussolini in Hitler ponovno obvestila, da Nemčija in Italija nimata nobenih teritorialnih teženj niti v Španiji, niti v njenih kolonijah.

Pred sestankom z britanskim zunanjim ministrom Edenom se je Leon Blum razgovarjal s španskim zunanjim ministrom del Vajom, ki ga je obvestil o stališču vlade v Valenciji. Del Vajo se v Parizu ni sestal z britanskim zunanjim ministrom Edenom, pač pa se bo vozil v Ženevo z istim vlakom ter ni izključeno, da bo tu prišlo do sestanka in širših razgovorov.

Pakta štirih ne bo Anglija odbila Mussolinijev načrt

Rim, 21. jan. AA. Havas. »Giornale d'Italia« objavlja demanti, češ, da je sir Eric Drummond nesel v London predlog, da naj se ustvari pakt štirih. Virginio Gayda piše, da je ta vest brez podlage. Italija nima nikakega poudara obnavljati pakt štirih. Vse ob svojem času. Tisti pakt je že zadeva zgodovine. Isto je s »fronto Streses«.

London, 21. jan. b. Zadnje zanikanje iz Rima, da sir Eric Drummond ni prinesel v London od Mussolinija nobenih novih predlogov za oživitve pakta štirih brez Sovjetske Rusije, se v tukajšnjih političnih krogih živahno komentira. Vsi znaki kažejo, da je Mussolini zares predložil sklenitev takšnega pakta, ki pa ga je London odločno odbil. Rim sedaj po svoji stari navadi zanika vse, kar je v zvezi s tem paktom. Londonski politični krogi pričakujejo, da bodo v Rimu zanikani tudi vsi drugi Mussolinijevi predlogi, ki jim London ni naklonjen. To se bo vsekakor zgodilo šele po zasedanju Zvez narodov, potem, ko bo Eden lahko temeljito presodil položaj, ker bo od interesiranih činiteljev dobil vse potrebne podatke.

Göring noče domov

Rim, 21. jan. b. Pruski ministrski predsednik general Göring je tudi danes, kakor prejšnja dva dneva svojega bivanja na Capriju, prejel precej-

šnje diplomatsko pošto, ki mu je bila dostavljena po posebnem kurirju. Čuje se, da je Göring zopet sklenil, da ne odpotuje jutri iz Caprija, temveč bo tam ostal brzkone še do sobote zvečer. V soboto popoldne bo napravil izlet z italijanskim rušilcem ter nato preko Amalfija in Ravale nadaljeval pot z avtomobilom v Napulj, kjer bo prenočil v nekem tamkajšnjem hotelu. Naslednjega dne se bo odpeljal v Rim. Göring vsekakor zavlačuje v svoji odhod iz Italije, ker se ni sestavljen italijansko-nemški odgovor na britanski predlog o prepovedi pošiljanja prostovoljcev v Španijo. Trdi se, da bosta obe državi odgovorili šele v soboto.

Čemu

London, 21. jan. AA. Havas. »Manchester Guardian« objavlja vest o naglem utrjevanju nemških otokov v Severnem morju. Ta utrjevanja so se začela meseca decembra. Na Helgolandu je sedaj 80 težkih topov, poleg tega pa je bilo zgrajenih več podzemskih letališč in skladišč za bencin.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, temperatura nestalna, ponekod padavine.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno, oblačno in megleno.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme z jutranjimi meglami. Le v zapadnih krajih in na jugu bo oblačno vreme. Slana bo po vsej državi še bolj pritisnila.

Rooseveltovo socialno geslo:

»Ne da bi oni, ki mnogo imajo, mnogo dajali — marveč, da bi oni, ki imajo premalo, dobili dovolj«

Washington, 21. januarja. c. Predsednik Roosevelt je ob priliki nastopa svoje nove predsedniške dobe izrekel običajni nastopni govor. V tem govoru se predsednik Roosevelt ni prav nič dotaknil perečih problemov v mednarodni politiki. Roosevelt se je omejil zgolj na vprašanja ameriške notranje politike in je s tem v zvezi med drugim izjavil tudi naslednje:

»Nadaljeval bom politiko New Deala in izvajal reforme, ki naj podpirajo predvsem revnejše sloje. Strli smo zasebno avtarkijo in jo prisilili, da se nam je podredila. Tako smo razbili pravljico, da je bila nezmagljiva. Vidim milijone družin, ki se trudijo, da bi tesno izhajale s tistim, kar imajo, in pri tem jih muči zavest, da so tik pred katastrofo. Milijoni nimajo možnosti, da bi vzgajali prav svoje otroke, nimajo sredstev, da bi zadostno skrbeli za svoje zdravje. Tretjina našega ljudstva živi v hišah, ki se bodo vsak čas porušile. Ni obup, ki mi narekuje te besede. Sklenil sem samo, da bom storil vse, da bo vsak ameriški državljan predmet državnega zanimanja in skrbi. Mi gremo po poti napredka, vendar pa dokaz tega napredka ni v tem, da bi tistim, ki imajo mnogo, mnogo dali, ampak da bi tistim, ki imajo premalo, dali toliko, da bi imeli dovolj. Ko prevzamam znova čast predsednika, slovesno bljublam, da bom ameriški narod vodil po poti, ki si jo je sam izbral. Dokler bo na meni slonel ta dolžnost, bom vse storil, da jo izvršim do konca.«

Težka noč sv. očeta

Vatikan, 21. januarja. AA. Papež je prebil težko noč. Bolečine visokega bolnika v nogah so bile strašne, tako da ni mogel spati. Šele proti jutru so bolečine nekoliko popustile.

Vatikan, 21. januarja. c. Sv. oče je mnogo trpel nocojšnjo noč. Bolečine so popustile šele nekoliko proti jutru, ko je lahko za nekaj ur zaspal. Zdravnik Milani je bil ves čas ob bolnikovi postelji in tudi dopoldne ni zapustil bolnikove sobe. Opoldne je sv. oče vstal iz postelje in se vsedel v naslanjač, da bi se nekoliko odpočil. Tedaj je tudi sprejel kardinala Pacellija, ki pa topot ni več ostal pri sv. očetu tako dolgo kakor običajno. Tudi sv. oče se je moral kmalu zopet vleči v posteljo. Popoldne je sv. oče zopet šel iz postelje. Samo za nekaj časa je počival v naslanjaču. Bolečine so hude in ne marajo popustiti.

članice Zvez narodov, torej v prvi vrsti Nemčiji. Združenim državam severne Amerike, Braziliji in Japonski, ki vse ali razpolgajo s sirovinami, ali pa jih bridko potrebujejo. To poudarja je treba od vsega srca pozdraviti, kajti pravična porazdelitev sirovin bo zmanjšala svetovne napetosti in bo s tem napravljena največja usluga tudi svetovnemu miru. Če bi pa neplodnost te komisije razočarala pričakovanje, ki ga vanj stavijo nezadovoljni narodi, potem bi bilo gorje še huje. Takšnega skoka v tempo pa Evropa ne bo riskirala. Tukaj naj se Zveza narodov rehabilitira!

Priložnost zasedanja Sveta bodo državniiki

izkoristili tudi, da se med seboj porazgovore o španski politiki. Zadnje tedne so bila pogajanja med velesilami o tem predmetu zelo živa. Zdi se, da bo kmalu prišel trenutek, ko bodo stališča postala jasna. Jasnost pa se dela najbolj okrog nujnosti, da se sovjetska Rusija, ki je bila v Zvezi narodov le povzročiteljica zmed in trenj, ki vodijo naravnost v vojno, izključi iz končnega reševanja španskega vprašanja. Morala bi biti postavljena pred gotovo dejstvo skupne politike ostalih evropskih velesil. Potem je upanje, da se bo napravil konec žaloigr, ki traja sedaj že pol leta pred nosom tako imenovane kulturne Evrope.

Stalin vidi povsod zarotnike

Trocki o „zarotah proti Stalinu“

Moskva, 20. jan. Najvišje sovjetsko sodišče je izreklo obsodbo v procesu zoper Rozova, Fedotova in Ečerkinina, ki so umorili delavsko delegatko na strankinem kongresu, sobarico Pronino. Vsi trije so obsojeni na smrt, njihovi pomagači Karpov in Antonina Guljaeva na deset let ječe, Mihael Guljaev pa na šest let.

V soboto se začne pred istim sodiščem proces zoper drugo skupino trockistov, vsega skupaj dvajset oseb, med katerimi se nahajajo bivši komisar za težko industrijo Karel Radek, bivši komisar lesne industrije Sokolnikov in bivši načelnik cestnega komisarijata Serebrjakov. Dolžijo jih dejanja, za katera je določena brezpogojno smrtna kazen. Baje so pripravljali teroristična dejanja z namenom, da se oslabi delavnost vojaške industrije in so napravili zaroto zoper stranko, da vzpostavijo kapitalistični režim.

Veliko zaroto so zasledili tudi v kirgiški republiki. GPU je zaprla več članov komunistične stranke Kirgizistana in celo vrsto komisarjev. Podobno zaroto so zasledili tudi v Ukrajini, kjer so med drugimi zaprli tudi dva voditelja osrednjega ukrajinskega izvršilnega odbora stranke: Golubenko in Schmidta.

Bivši sovjetski komisar Trockij je dal zastopniku Havasa in drugih listov za tisk izjavo o procesu, ki se bo začel v Moskvi dne 23. januarja. Proces se bo vodil proti 17 obtožencem. Trockij je rekel, da bo ves čas tega procesa na razpolago poštenemu in neodvisnemu tisku. Trockij je še rekel, da on sedaj dela samo v tej smeri, da bi pozornost vsega sveta obrnil na moskovski problem. Tako meni, da bo rešil obtožence. Nato je rekel, da upa, da mu bo mehiška vlada dovolila,

Buharin, ki je bil zaprt.

da lahko pove o tem procesu vse, kar bo potrebno. Nato je še izjavil, da so sedaj že vsi člani prvih sovjetskih vlad razen Stalina bili proglašeni za sovražnike sovjetskega režima. Ob koncu je rekel, da je leta 1927 in 1928 prekinil vse stike s sedanji obtoženci, ker so oni tedaj zapustili opozicijo.

Načrti Japonske

Ostra trenja med politiki in vojaki „Nazaj k Veliki Britaniji...“

Tokio, 21. jan. AA. Reuter: Ob otvoritvi japonskega parlamenta je imel zunanji minister Arita govor, v katerem je naglašal, da bo skušala japonska vlada zboljšati odnose z Veliko Britanijo. Kasneje jo uredila tudi svoje stike z Združenimi ameriškimi državami. Japonska odklanja tekmovalstvo v gradnji vojnih ladij in upa, da bo prišlo do pravične pomorske pogodbe o omejitvi pomorskega oboroževanja, ki naj nadomesti washingtonsko in londonsko pogodbo. Japonska je še dalje za načelo nenapadanja. Z resno pozornostjo in vznemirjenostjo pa spremlja japonska vlada obstoječe ovire mednarodne trgovine in priporoča s svoje strani naj bi velike države proučile vprašanje kolonialnih tržišč v pomirljivem duhu, kar velja zlasti za Kongo. Nemško-japonska pogodba je miš-

ljena kot obramba zoper mednarodno delo komunistov. Mimo tega Japonska ni sprejela z njo nobene druge obveznosti. Japonska bo nadaljevala politiko pogajanj s Kitajsko, čeprav dosedanja pogajanja niso uspešna. Prav tako upa Japonska ohraniti normalne stike s Sovjetsko Rusijo in rešiti vsa sporna vprašanja z moskovsko vlado.

Po govoru, ki ga je imel Hirota v senatu in ki ga je popoldne ponovil v poslanski zbornici, bo zunanji minister Arita odgovoril na ostre kritike tiste stranke, ki ne odobrava vladne in finančne politike. Čeprav je skoraj vsa poslanska zbornica nasprotiva vladi, trdijo v dobro poučenih krogih, da poslanci ne bi želeli povzročiti padea kabineta, ker nihče ne mara ta trenutke imeti na vesti prihoda tako imenovanega vojaškega kabineta. Prav tako žele, da se vlada v glavnem naslanja na vojsko, in pričakujejo, da bodo napadi strankarskih zastopnikov manj srditi, kakor bi bilo pričakovati po dosedanjih glasovih časopisja.

Opazovalci tukajšnjih političnih razmer opozarjajo, da bo še v teku sedanjega zasedanja poslanske zbornice prišlo do odkritega spora med poslanci, ki očitajo nekaterim vojaškim krogom njihov vpliv na zunanjo politiko Japonske in s svojimi pritiranimi zahtevami ogražajo narodno gospodarstvo — in tistimi vojaškimi krogi, ki obtožujejo poslance, da unganjajo demagogijo in da grejo na roko »politični slabosti«. Pravijo, da bodo ti vojaški krogi utemeljili svoje mnenje z letaki, ki bodo kmalu izšli in v katerih bodo obtožili USA, da stremi po nadvladi v Tihem morju. Veliki Britaniji bodo po očitali protijaponsko politiko.

Pet bomb v Lizboni

Atentati madridskih rdečkarjev Po vsej Portugalski vladata red in mir

Lizbona, 21. jan. B. Ponoči je vse mesto nekajkrat potresla silovita eksplozija ogromnih bomb. Bombe so eksplodirale v raznih mestnih okrajih. Ze po prvi eksploziji je bila na nogah policija in tudi vojska. Vojaštvo je v največji naglici zasedlo vse strateške točke mesta, neprestano pa so patrolirale po mestu močne čete z nasajenimi bajonetami. Prebivalstva se je polastila panika, tembolj, ker so se eksplozije dogajale druga za drugo v daljših presledkih. Notranji minister se je takoj pripeljal v svoje ministrstvo ter izdal nalog za nujno in obširno preiskavo. Ugotovilo se je, da sta dve zelo močni bombi eksplodirali pred bivšim španskim konzulatom, kjer sedaj veje nacionalistična zastava. Dalje sta eksplodirali v drugem nadstropju prosvetnega ministrstva, kjer je še delal državni podtajnik. V sled močnega odmeva so v posloppu popadali stropi, počile pa so nekatere volovodne cevi, medtem ko so bile električne naprave popolnoma uničene. Peta bomba je eksplodirala v lisbonski radijski postaji, ki je oddaljena približno 16 km od mesta. Tudi ta eksplozija se je slišala v mesto. Radijska postaja je zelo poškodovana in je morala prenehati z oddajanjem. Popravilo radijske postaje bo trajalo najmanj 10 dni.

Policija je že v teku noči izvedla strogo preiskavo ter je aretirala nad 40 sumljivih oseb, o katerih misli, da so udeležene pri postavljanju bomb. Med njimi sta tudi nek Španec in nek Anglež. Vsi znaki kažejo na to, da so ti atentati bili organizirani od zunaj ter da imajo predvsem namen, da napravijo zmešnjavo v Portugalski. Policija je tudi ugotovila, da so bili številni aretiranci v zadnjem času v zvezi z inozemstvom ter vodi v tej smeri preiskavo. Notranji minister je še v teku noči obiskal vse kraje, kjer so bile eksplozije bomb. Nato je odšel k ministrskemu predsedniku Salazarju in predsedniku republike generalu Carmonu ter jima obširno poročal o eksplozijah in o škodi, ki so jo povzročile bombe.

Davi je notranje ministrstvo izdalo prvo uradno poročilo o eksplozijah. Poročilo navaja, kje vse so eksplodirale bombe, kakšna je škoda, koliko je bilo aretiranih in kakšno stališče je zavzela vlada do teh zločinov. Uradno poročilo pravi, da gre očitno za delo tujih zarotnikov, ki hočejo pokazati inozemstvu, da pod sedanjim režimom ne vlada takšen red, kakor se hvalijo uradni krogi. V uradnem poročilu objublja vlada, da bo izsledila vse zarotnike. Ena bomba so pozneje našli v neposredni bližini velikih benediktinskih skladišč. Ta bomba k sreči ni eksplodirala, drugače bi se zgodila strahovita katastrofa.

Zmagoslavje našega tenisa v južni Afriki

Johannesburg, 20. jan. AA. Naši proslavljeni tenisigralci Kukuljevič, Palada, Punčec in Mitič so dosegli velike uspehe na turneji po Južni Afriki. Ti uspehi so tem važnejši, ker takšnih niso dosegli niti Angleži dvakrat (prvič ko so igrali s Collinsonom Gregoryjem in Austinom, drugič pa s Perryjem in Hughsonom), ne Francozi (Borotra s svojim moštvom). Naši igralci so dosegli to zmago in potrdili s tem svoj sloves, da spadajo v svetovni razred. Zmaga v Johannesburgu je tem pomembnejša, ker so jo izvojevali v zelo težavnih podnebni razmerah, težavnih za evropske športnike, in v višini 3000 m nad morjem. V tej bitki so naši igralci pokazali veliko borbenost in žilavost. Največje težave imajo sedaj že za seboj in upati je, da bodo tudi v bodoče imeli tako lepe uspehe.

Najboljšo igro so pokazali naši proti južnoafriškemu prvaku Farquasonu, ki ga je Punčec premagal. Tekme so se vršile dopoldne in popoldne, in sicer dva singla vsak dan dopoldne in dva singla in dva double popoldne. Zanimanje južnoafriškega športnega občinstva za te tekme je bilo izredno živahno in veliko. Posebno naši ljudje, ki žive v teh krajih, so bili zadovoljni z igro in zmago naših igralcev. Tako je redno gledalo dopoldanske tekme okoli 3000 oseb, popoldanskim je prisostvovalo do 5000 gledalcev. Sodniki so zelo nepristransko sodili. Člani jugoslovanske kolonije so naše igralce pozdravljali posebno prisrčno in viharno.

Jugoslovanski narodni klub je priredil 2. januarja našim igralcem na čast veselico z banketom. Pri tej priložnosti so našim igralcem izročili lepa darila v spomin na naše ljudi, živeče v Johannesburgu. Drugi dan, dne 8. januarja, jih je pa povabil na kosilo predsednik kluba G. Vurdelja.

Južnoafriški listi so pisali zelo obširno in toplo o izredno lepi igri naših igralcev Kukuljeviča, Palade, Punčeca in Mitiča. Veliki informativni list »Sunday Express« v Johannesburgu je priobčil z naslovom v vsej širini strani obširno poročilo o igri naših tenisigralcev s prvaki južnoafriške unije.

Rezultati so bili ti: Punčec : Farquason 6:0, 6:4; Punčec : Bertran 6:1, 6:2; Kukuljevič : Robins 9:7, 8:6; Kirby : Kukuljevič 4:6, 0:1, 6:1; Kirby : Mitič 6:2, 6:1; Mitič : Robins 6:3, 6:3; Kukuljevič : Mitič proti Bertran : Robins 4:6, 6:2, 6:2; Farquason : Kirby proti Kukuljevič : Mitič 6:4, 6:3; Palada : Punčec proti Bertran : Robins 6:2, 9:7; Farquason : Kirby proti Palada : Punčec 6:4, 6:4.

Jugoslovanski paviljon na pariški razstavi

Pariz, 20. jan. AA. Na veliki mednarodni razstavi, ki se bo vršila 1. maja t. l. v Parizu, bo zavzemal vidno mesto jugoslovanski paviljon, žigar temeljni kamen so danes položili. Jugoslavija je dobila eno izmed najlepših mest za svoj paviljon. Neposredno za monumentalnim vhodom Trocadera bodo čez tri in pol meseca Parižani in nešteti tuji mogli videti lepi paviljon Jugoslavije, kjer bodo razstavljeni kulturna in gospodarska prizadevanja kraljevine. Načrt za paviljon je izdelal arhitekt Sajs in bo paviljon zavzemal več tisoč kvadratnih metrov površine. Glavna dvorana bo dolga 26 m, široka 10 m in visoka 11 m. Znaten prostor je določen tudi ostalim manjšim dvoranam. Dela se imajo takoj začeti in smemo pričakovati, da bo paviljon po zaslugi glavnega komisarja dr. Agolfa Čuvaja in njegovega pomočnika Rista Santiča, o pravem času gotov.

Osebnosti

Belgrad, 21. jan. m. Prestavljen je na pošto ravnateljstvo v Ljubljano Vladimir Bajuk, tajnik VI. skup. v Novem Sadu.

Belgrad, 21. jan. m. Davi je prispel v Belgrad ban dravske banovine dr. Marko Natlačen ter v zadevah le banovine obiskal več ministriv.

Seja vlade

Belgrad, 21. jan. AA. Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta. Po seji je minister Djura Janković dal za liste tole poročilo:

Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila nocoj od 17 do 19.30 pod predsedstvom dr. Milana Stojadinovića, so bila na dnevnem redu resorna vprašanja, razen tega je pa predsednik kraljevske vlade in zunanji minister dal poročilo v zunanji politiki, notranji minister pa o notranji politiki. Razen tega je ministrski svet sprejel uredbi o kmetijskih zbornicah, ki jo je predložil kmetijski minister, in uredbi proti umetnim sladilom, ki jo je predložil finančni minister. Ministrski svet je dal pooblastilo prometnemu ministru, da sklene s Putnikom pogodbo o prodaji železniških vozniških listov. Ministrski svet je na predlog gradbenega ministra dovolil tele kredite:

1. za gradbo ceste Skoplje—Djevdjelija in mosta čez Crno reko v znesku 2 in pol milij. Din. 2. za gradbo dveh mostov pri Smederevu na občinski cesti Lipe—Salinae v znesku 15.000 Din. 3. za gradbo poštnega poslopija v Skoplju se dovoli naknadni kredit 116.000 Din. 4. za gradbo državne ceste Sarajevo—Ilidje se dovoli naknadni kredit 352.000 Din.

Jadranski dnevnik pripoveduje v svoji številki od 20. januarja dolgo historijo o usodi otoka Brusnika, ki se nahaja na zapadni strani otoka Visa. Brusnik je važen za ribiče z Visa in Komiže, ker hranijo in goje na tem otoku v rezervaru, ki je v zvezi z morjem, različne vrste morskih rakov. Otok pa je znamenit tudi v znanstvenem svetu, ker se edino na njem še nahaja kuščarica črne barve (Lucerna serpa mesellensis).

Otok pa je iz kamna, tako imenovanega diabaza, ki ga družba »Imarc« koplje oziroma lom, ker predstavlja prvovrsten material za tlakovanje ulic. Ker pa je otok, ki meri kakih 100.000 kvadratnih metrov, hudo potreben 350 ribičkim družinam z Visa in ker se zanj zanima tudi Hrvaško naravoslovno društvo v Zagrebu, je nastalo veliko gibanje, da se eksploativiranje tlakovnega materiala ustavi, ker bi sicer otok, ki je povprečno samo 10—20 m visok, pa kakšnih 300 m dolg, v doglednem času izgini. Hrvaško naravoslovno društvo se je 13. julija 1936 obrnilo na vojno ministrstvo, da bi se uničevanje otoka preprečilo. Ker pa vojno ministrstvo v tem vprašanju naravno ni pristojno, je akt romal na poveljstvo II. armade v Sarajevu, odtod so ga poslali poveljstvu Boke Kotorske, ta ga je poslala obrežnemu poveljstvu v Kumburju, ki pa je bil mnenja, in sicer po pravici, da spada stvar prej v pristojnost hidrografskega urada v Splitu, kateremu je akt poslal. Vendar pa je hidrografski urad takoj uvidel, da se zadeva tiče v prvi vrsti okrajnega glavarstva na Hvaru, ker je vendar otok pod števil. 7048 javna last politične občine Komiža.

Okrajni glavar je poslal akt poveljniku orožniške postaje v Komiži, g. Caru, ki je napravil izrčen in točen referat, ne da bi potreboval za to strokovnjakov. Nato je orožništvo vrnilo akt vojnemu ministru in sicer čez vse prej omenjene krajne oblasti, kakor je to treba, nakar je vojno ministrstvo akt poslalo tistemu ministru, o katerem je smatralo, da je v tej zadevi najbolj merodajno, to je notranjemu. Notranje ministrstvo ga je poslalo ministrstvu za gozdove in rudnike; to pa je sodilo, da spada stvar prav za prav v področje gradbenega ministrstva. Tukaj so smatrali, da je treba akt dostaviti tehničnemu oddelku banke uprave v Splitu, ki je ugotovil, da je otok Brusnik dvojnja last, namreč občinska in državna.

Poslal je zato akt ravnateljstvu pomorskega prometa v Splitu, ki se je sedaj obrnilo na državnega pravobranilca, da uvede sodni postopek zaradi zadržanja lastninske pravice onega dela otoka, ki pripada državi. Za uničenje pogodbe med občno Komižo in družbo »Imarc« pa je v civilnopravnem oziru pristojen drugi oddelk splitske banke uprave. Zato se sedaj pričakuje, da bo vloga Hrvaškega naravoslovnega društva poslana drugemu oddelku splitske banke uprave, nakar se bo sta državna in samoupravna oblast lotili dela, da rešita otok Brusnik, ki je tako važen za znanstvo kakor za ribiče in kmetičke ribiče, od propada.

Mnenje neodvisnega človeka

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« priobčuje članek starega hrvaškega narodnega borca in časnikarja Bože Plevnika, priobčen v »Virovitičanu«. Ki izhaja že štirideseto leto v Virovitiču in ki se izraža o sporazumu s Hrati. Odlični narodni borec pravi, da je naša država lepša in bogatejša od Švice, radi česar bi mogla v mednarodni politiki igrati večjo vlogo nego ona. Nato pravi: »Vsega imamo zadosti, toda najmanj imamo — pameti. V politiki smo naravnost filozofi, katerim nikoli ni nič prav. Zdej glodamo na kosti hrvaškega vprašanja, ko pa bo to rešeno, bomo poiskali nekaj drugega, čisto po narodnem pregovoru: Trla baba lan, da joj prodje dan!« Hvala Bogu, da se je vlada dr. Stojadinovića lotila naših najvažnejših vprašanj z odkritim namenom, da jih naposled reši. Pod vodstvom dr. Stojadinovića plove brod naše države v pravi smeri in zato upamo, da bo v kratkem tudi naš dr. Maček energično podprl njegovo delo za srečo naše drage Jugoslavije.

„Desničarski blok“

Sanje JNS, Ljotiča, Hodjere in Jevtića

Belgrad, 21. januarja. m. JNS je v zadnjem času pričela prirejati po posameznih banovinah sestanke. Na teh sestankih posamezniki zagovarjajo potrebo, da je treba združiti v skupino »Desničarski kartel« vse stranke, ki imajo isti program. Kajpak v prvi vrsti JNS, dalje Ljotičev »Zbor« in Hodjerevo »borbaše«. Tak sestanek je bil tudi v Novem Sadu preteklo nedeljo na stanovanju senatorja Velje Popovića. Prisostvovala sta mu tudi Srpko Vukanović, sorodnik Bogoljuba Jevtića in Zivkovičev pribočnik, senator Dunjč. O tem sestanku poroča nocojšnja »Pravda«, da je po informacijah, ki jih je dopisnik tega lista dobil v Novem Sadu, vodstvo JNS v Vojvodini dobilo navodila, da pripravlja teren za sodelovanje Ljotičeve in Hodjereve stranke. To sodelovanje naj bi se izvedlo v celoti, in to na osnovi enotnega političnega nastopa v okviru »Desničarskega kartela«. V tej zadevi imajo prvaki JNS številne sestanke in iščejo način za nadaljnje delo v tem smislu.

»Pravda« pravi, da je JNS imela pred kratkim več sestankov v Vojvodini. Sklep zadnjega sestanka je ostal tajen. »Pravda« pa poroča, da je na sestanku prinesel Vukanović navodila vodstva JNS, naj JNS v Vojvodini takoj prične z akcijo za združitev Ljotičevega »Zbora« ter Hodjerevih »borbašev« v skupno fronto. Vukanović je na tem sestanku predložil cel program te akcije. Poudarjal je, da je po-

litična iniciativa bivšega predsednika vlade Jevtića ta, da JNS likvidira kot posebna organizacija in vstopi v Ljotičev »Zbor«. S tem prevzame program »Zbora«. Ljotič pa naj postane šef nove stranke. Vzpredno s tem bi se potem delalo na združenju Hodjerevo Jugoslovanske narodne stranke z »Zborom«, ki bi bil »okrepiljen« z JNS. Po drugih informacijah pa JNS ne bo stopila v »Zbor« ter bo še nadalje ostala samostojna. Prevzem programa »Zbora« bo služil kot vez za razširitev sodelovanja med vsemi temi strankami, in sicer v smislu načrta »Desničarskega kartela«.

Prednje vesti so pričele krožiti po Belgradu. Politična javnost se za JNS dosti več ne zanima, ker med narodom sploh nikogar več ne predstavlja. Radi svoje protijugoslovanske politike, ki jo je izvajala JNS v času, ko je bila na vrhuncu, skriva sedaj svoj obraz v masko, samo da bi je narod več ne spoznal. Zato ni prav nič izključena najnovejša metamorfoza JNS, kajti za svoj obsoj izšče že posamezne skupinice, na katere bi se oprla in s tem povečala številke svojih pristašev. Išče pa zvezo s sebi enakimi, to je z Ljotičem in Hodjero, ki sta fašistično usmerjena. JNS bo morala še nadalje ostati politični mrlič, ki sedanjega obnovitvenega življenja v državi sploh ne more prenesti.

Modernizacija naših cest

Lansko leto bo postalo glede na naše ceste prvi mejnik v cestnem prometu. Začela se je važna modernizacija državne ceste, ki vodi iz Ljubljane na Gorenjsko, kakor tudi modernizacija zveze št. Ij-Maribor. Temeljitega popravila bo deležna tudi naša edina primerna zveza z morjem, mrež cesta Ribnica-Kočevje-Brod na Kolpi.

Ceste v delu

V lanskem letu je bilo opravljeno že precejšnje pripravljajno delo zlasti na gorenjski cesti. Tako je bila tlakovana in asfaltirana v Ljubljani zveza gorenjske ceste z dolensko, in sicer od Sentjakobskega mosta do Tržaške odnosno Bleiweisove ceste. Od št. Vida do Jeperce je bila vsa cesta z lanskimi deli popravljena in modernizirana v toliko, da bodo mogli letos spomladi začeti s tlakovanjem. V prav tem odseku sta bila izvršena tudi važna in pomembna umika nerodnih klancev, tako medenskega in medvodskega. Pri medenskem umiku je bil tudi že zgrajen železobetonski nadvoz čez gorenjsko železnico. Ta nadvoz je bil zgrajen s tako veliko odprtino, da bo brez vsake spremembe dopuštal, če bi se pokazala potreba, preureditev gorenjske proge v dvotirno. Na jesen so začeli tudi z odkopavanjem za preložitve Gašteskega klanca od Labore do Kranja. Edino na odseku Ljubljana-St. Vid še ni zapela lopata, vendar bo tudi ta odsek prišel letos spomladi na vrsto, ker so v glavnem že vse formalnosti in ovire, ki so zadrževale delo na tem delu ceste, odstranjene. Gradbena podjetja, ki so prevzela modernizacijo posameznih odsekov ceste, sedaj čez zim v glavnem le pripravljajo gradbeni material ter izvršujejo druga manjša dela.

Gradbeno podjetje inž. Dedek, ki je prevzelo modernizacijo ceste od št. Vida do Jeperce, je že naročilo moderne in velike stroje, s katerimi bo potem, ko se bo v aprilu začela prava gradbena sezona, začelo z vsjo nagljo betonirati cesto od št. Vida do Jeperce. Ker na odseku Ljubljana-St. Vid ne bo večjih sprememb in bodo zaradi tega odpadla zamudna zemeljska dela, bo tudi ta del ceste mogoče že zbetonirati v letošnjem letu, tako da bomo do jeseni dobili moderno tlakovano, oziroma betonirano cesto od Ljubljane do Jeperce.

Na cesti št. Ij-Maribor večjih gradbenih del doslej še ni bilo in čaka podjetje še na odobritev pristojnega ministrstva, ki naj potrdi licitacijo za najvažnejši del ceste od Pesnice do št. Ija.

Na dolenski cesti so s pripravljajnimi deli začeli že pri Ribnici, kakor tudi na odseku Krko-

vo-Fara, kjer zaradi ugodnega in milega vremena delajo tudi še sedaj z vso vnamo. Za popravilo in ureditev te ceste bo treba zgraditi tudi 4 nove mostove. Tako sta licitaciji za dva mostova v ribniškem odseku že razpisani, v kratkem pa bo sta razpisani še licitaciji za most čez Rinžo pri Dolgi vasi in za most pri Fari. Z večjimi gradbenimi deli pa bodo na tej cesti začeli seveda šele z začetkom gradbene sezone.

Priprave za bodočnost

Tehnični oddelek banke uprave pa je med tem izdelal važne načrte za modernizacijo najpotrebnejših drugih cestnih zvez v Sloveniji. Tako so v glavnem že izdelani splošni načrti za slično modernizacijo, kakor jo grade sedaj na cesti Ljubljana-Kranj, za cesto od Novega mesta do Ljubljane in od Kranja do Podvina pri Radovljici. V tem načrtu so zamišljene precej važne spremembe ceste v Novem mestu, Veliki Loki in Kranju. Ker je za preložitve ceste v naštetih krajih več različnih predlogov, bo v kratkem prišla iz Belgrada velika ministrska komisija, ki si bo ogledala vse te res težke prometne vzele in odločila, po katerem predlogu naj se izdelajo podrobni načrti za modernizacijo. Tehnični oddelek banke uprave bo nadalje zabil pristojne faktorje, naj mu dovolijo še 480.000 din kredita za izdelavo načrtov, ki bi bili potrebni, da dobimo podrobne načrte za modernizacijo ceste od Bregane na hrvaški meji do Podkorena na Gorenjskem. Ta cesta bi merila okrog 200 km in bi predstavljala našo najvažnejšo severno prometno zvezo z drugimi deli naše države. Prav tako pripravljata tehnični oddelek banke uprave načrte za modernizacijo zveze Maribor in Ljubljane. Načrt za modernizacijo ceste od Spodnje Ložnice pri Slovenski Bistrici do Maribora je ministrstvo že potrdilo in izdeluje tehnični oddelek sedaj podrobne načrte. Splošni načrt za modernizacijo ceste od Ljubljane do št. Vida pri Lukovici je prav sedaj predložil ministrstvu, za ostali del ceste zveze v tej smeri pa tehnični oddelek banke uprave pripravljata splošne načrte. Ni dvoma, da potrebuje Slovenija moderno cestno zvezo skozi Gorenjsko in Dolensko, kakor tudi zvezo Maribor in Ljubljane. Prav zaradi tega pa tudi tehnični oddelek banke uprave pripravljata načrte, zavedajoč se, da moramo najprej vedeti, kaj hočemo, potem bo šele mogoče zainteresirati za to tudi pristojne činitelje in dobiti potrebna denarna sredstva, ki bodo omogočila modernizacijo najvažnejšega cestnega omrežja v Sloveniji.

Slovenija v zrcalu sodne statistike

Kriminal — Civilne pravde — Eksekucije

Ljubljana, 21. januarja.

Apelacijsko sodišče v Ljubljani vsako leto sestavi skupni izkaz poslov, izvršenih pri vseh sodiščih v njega območju. Same suhoparne številke, postavljene v posamezne kolone in rubrike! A mnogo govore! Ta izkaz nam nazorno pripoveduje marsikaj o materialnih in gospodarskih priklakah naših krajev, v njem se zrcalijo mnoge sliske in težave našega človeka, ki ga tarejo eksekucije, podaja pa nam tudi primerno, a žalostno sliko o krajih, kjer prevladuje zločinska strast človeka. Prav dobro bi bilo sestaviti primerjalno statistiko, v koliko vpliva velik konzum raznih alkoholnih pijač na razvoj zločinov, zlasti onih proti življenju. Največ ubojev, umorov in sličnih zločinov je izvršenih pač v krajih, kjer so ljudje vdani alkoholu.

V splošnem je razveseljivo dejstvo, da od leta do leta pada kriminaliteta. Statistika nas uči, da je bilo pri 4 okrožnih sodiščih v Sloveniji l. 1931. kar 11.998 kazenskih zadev zaradi najrazličnejših zločinov. To leto je kriminalna statistika dosegla svoj vrhunec. Treba pa je omeniti, da je ta številka tako visoka zato, ker so bile po novem kazenskem zakonu prideljene od l. 1930. okrožnim sodiščem mnoge zadeve, spadajoče prej pred okrajna sodišča, kakor n. pr. prestopki zaradi žaljenja časti. V letu 1931. so državna tožilstva sestavila 6591 obtožnic. V primeri z letom 1929., ko je veljal stari kazenski zakon, pa je bilo 4147 kazenskih zadev zaradi raznih zločinov in 2269 obtožnic. Od leta 1931. pa polagoma kriminaliteta v Sloveniji pada. Lani je bilo 4470 kazenskih zadev, predlanskim pa 4803. Pri vseh okrajnih sodiščih je bilo lani 5371 kazenskih preiskav. Obtoženih pri okrožnih sodiščih je bilo lani 2556, predlanskim 2790.

V civilnih pravdah je leto 1931. nekak mejnik. Takrat je bilo pri 4 okrožnih sodiščih 3452 tožb za zneske nad 12.000 din. Bile so tudi večmilijonske pravde, od katerih nekatere še trajajo. Lani pa je bilo le 1827 velikih pravd, predlanskim 2371. Meničnih tožb je bilo lani 241, predlanskim 676 za zneske nad 12.000 din. Menične tožbe kažejo, da skušajo naši gospodarstveniki ostati še vedno solidni in točni izvrševalci svojih meničnih obveznosti. Pri 49 okrajnih sodiščih je bilo lani 20.954 večjih pravd, predlanskim pa 20.495. V glavnem se ljudje neradi pravdajo, riskirajo raje »piškavo poravnave«.

Eksekucije nam kažejo drugo stran medalje o gospodarskem položaju. Malega človeka in srednje sloje najhujše pritiskajo civilne eksekucije k tlom. Značilen za presojo gospodarskih razmer je pojav, da so bile lani najštevilnejše rubežni na razne stalne mesečne prejemke in rubežni na razne terjatve, ki so jih upniki zarubili proti zavencem pri njih dolžnikih. Realne in mobiliarne eksekucije se v Sloveniji silno množijo. Pred vojno v naših krajih ni bilo dostikrat doseženih celo leto niti 7000 izvršb. In sedaj? Oglejmo si podatke le za zadnjih 6 let. V letu 1930. je Slovenija izkazala 14.423, naslednje leto 15.705, a leta 1932. je bil napravljen silen skok, kajti takrat je kriza pritiskala na duri vseh slojev in »dosegla velikansko število izvršb, namreč 73.570. Naslednja leta pa so eksekucije padale za neznamne številke. Lani pa je bilo doseženo doslej rekordno število, namreč 73.670 eksekucij na nepremičnine in premičnine. Zanimivi bi bili pač podatki, za kakšne milijonske vsote so bile predlagane razne izvršbe v Sloveniji. Seznan takih podatkov je za znanekrat knjiga, zaprta s sedmimi pečati. Poznavalci sodnih prilik zatrjujejo, da je bilo lani eksekviranih najmanj 100 milijonov dinarjev. Tako je sodna statistika Slovenije!

Cerkljanski vodovod gradijo

V decembru so začeli pri Cerkljah na Gorenjskem s prvimi gradbenimi deli za cerkljanski vodovod. Delavci imajo sedaj opravka pri zajetju, ki ga bodo še to pomlad dokončali. Zajet bo tako imenovani Davorinov (Jenkov) studenec, ki ima obilo dobre in zdrave pitne vode. Izvir, ki ga bodo zajeli, leži kakih 300 m oddaljen od gradu Sangrada, ki ga sedaj zaradi znane tihotapske afera s kokainom pozna vsa Slovenija. Gradbena dela za izvršitev zajetja so preračunana na 105.000 din. Od rezervarja bo šel vodovod nato proti Cerkljam, Zgoranjemu in Spodnjemu Brniku in proti Lahovčemu. Od vodovoda se bo odcepil še poseben vod, ki bo oskrboval z vodo Češnjevk, odkoder je le še par kilometrov do Velesovega, ki bo dobilo vodo iz kranjskega vodovoda. Ker bo zajetje studencev izdatno, bo mogoče vodovod razširiti po potrebi tudi še na druge bližnje vasi, ki doslej nimajo vode. Tako bi se v bodočnosti mogle oskrbeti z zdravno pitno vodo po posebnem

ležalo kakor v belih svilenih blazinah svetlo truplo — od daleč je bilo videti kakor lep voščeni kip mladega svetnika in oltarju... A pokazali so mi tja h klečalniku: pokleknil sem in z menoj vsi ljudje v dveh sobah, pa smo molili rožni vence za staro mater...

Res je tako: v Ameriki ljudje smrti nočejo videti. Komaj človek zatise trdne oči, hitro pripeljejo zdravnika, da ugotovi smrt, potem pa pogrebniški truplo odpelje. Doma ga očisti... no, balzamira, obleče, najlepše počese, namaže in napudra, da ga pomladi za trideset let (če jih že toliko ima) in spet oživi... Potem ga pripelje nazaj domov in skoro živega postelje v krasni krsti. Mnogo širša in udobnejša je kot so pri nas navadno. Pokrov je pritrjen in se odpira kakor lepa skrinja. Znotraj pa je vse bogato obloženo s svilo, belo svilo. Bogata, čudovita električna razsvetljava napravi okolje nekam skrivnostno, a ne mrtvaško. Črna goba ni nič — v ozadju je sicer križ, a v krasnih rjavih ali svetlih barvnatih zaveseh. Roke so ovite z rožnim vencem, a niso sklenjene: lahko počivaš na svileni odeji kakor človeku, ki je prav kar zadržal...

Zdaj pa — kakor se vam zdi: morda bi si tudi vi, ko se že smrti ne bi več mogli otepti, želeli takega zadnjega počitka... Zase pa vem — čeprav se ne bojim umreti za prvim oglom — da sem se pripravil Bogu: če bi že imel umreti tu v Ameriki, naj bi našel smrt v plamenih, valovih ali kjerkoli, samo da me bodo ljudje pri vsaj mrtvega pustili pri miru, vsaj tako kot pri nas. Gotovo je tudi to, da tukaj ni najprimernejše, pripravljati

odepu cerkljanskega vodovoda še Pšata, Poženik, Komenda in celo Vodice. Za sedaj bodo gradili vodovod le do Lahovč in Češnjek in bo ta vodovodna proga merila nad 12 km. Celotni stroški za ta vodovod so preračunani na 1.908.000 din, pri čemer bo zajetje izvršeno še letos spomladi, nadaljni vodovod pa se bo gradil postopoma in v odsekih v prihodnjih gradbenih sezajah.

Autopromet v Selški dolini

Dne 11. oktobra 1936 je bil priobčen v »Slovenec« *članek pod naslovom »Turizem v Selški dolini«* kot odgovor na članek od 27. septembra istega leta. Pisec teh vrstic je deloma upravičeno dolžil avtopodjetnika, ki ta promet oskrbuje, da sta kot taka bolj odvrata kot privabljiva turisti v našo dolino. In res se o bogve kakšni urejenosti osebnega prometa v naši dolini žal ne more govoriti. Z naslednjim ponovno apeliramo na merodajno oblast, da v interesu javnosti brez odloga določi in naloži prizadetima sledeče:

1. Vsakdanje avtovožnje morajo odgovarjati točasnim splošnim zahtevam, tako da se vršijo najmanj v obsegu nedeljskih odnosno prazničnih. 2. Da se uporabljajo večji, dovolj prostorni vozovi, da se potnikom nudi udobna in varna vožnja in 3. da se cena takoj zniža času in razmeram primerno.

Priznamo, da cesta res ni prvorazredna; vendar stoji temu nasproti dejstvo, da v malih Chevroletovih in Fordovih avtobusih prometavanje pride vse bolj do veljave in neželjenih posledic, ki jih potniki čuti morajo prenašati z vso potrepljivostjo in uvidenostjo napram sopotnikom: oblast pa bi že iz zdravstvenih razlogov kaj takega ne smela dopustiti. Da je cena pretirana, to čivkajo že vrabci na strehah.

Nedavno sta avtopodjetnika izlicitirala vožnjo pošte in se v rivaliteti spuščala v drzna dejanja, tako da bo pogumnejši za celih 1000 din vse leto prenašal poštno vrečo, ostalih 19 jurjev pa sta v svoji velikodušnosti pustila drugi — potrebnejši blagajni. Da vozče se obinestvo ne bo poseglo v svoj žep in to razliko doplnilo — je jasno. Tudi je gotovo, da oblast tega ne bo dopustila, posebno če pomislimo, da uporabljata oba podjetnika oglje kot pogonsko sredstvo, ki se baje z ozirom na režijske stroške dobro obnese. Naš apel je torej povsem upravičen.

Glavo mu je odtrgalo

Že druga nesreča v mežiškem rudniku svinca

Mežica, 21. januarja.

Komaj smo pokopali tako žalostno umrlega rudarja Forštnarja, očeta devetih otrok, se je v neposredni bližini istega revirja v Heleni davi ob treh pripetila zopet težka nesreča, ki je zahtevala še eno rudarjevo življenje. Gre za strelnega mojstra Rudolfa Obrezo, starega 49 let, oženjenega z enim otrokom, ki je služil pri rudniku sedaj že polnih 28 let in bi bil kmalu lahko šel uživat pokojnino.

Ponesrečeni mojster, ki spada med najbolj izurjene rudarje podjetja, je ponoči s svojim tovarišem razstreljeval rudo v helenskem revirju. Ko je položil dinamit in sprožil vžigalnik, se je hitro spustil po lestvi navzdol, da se, kot običajno spravi na varno, predno strel ne počí. Toda po nesrečnem naključju se je obesil na klin, ki ga

ARTIN DRAGÉES
SREDSTEV ZA IZTREBLJENJE IMAMO VELIKO

Sigurno, milo, normalno izpraznenje omogočujejo
ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA.

Dobivajo se v vseh lekarnah v škatljicah po 12 dražej Din 8— in v vrečicah po 2 dražej Din 150.
Ogl. reg. pod S. br. 22115-33.

Nov ravnatelj ljubljanske tobačne tovarne

Včeraj je odpotoval na svoje novo službeno mesto pri upravi državnih monopolov v Belgradu doseđani ravnatelj tobačne tovarne v Ljubljani, višji monopolski svetnik g. Edvin Jilli. Na njegovo mesto je imenovan višji monopolski inspektor g. Franc Golob. Zelimo novemu g. ravnatelju, ki je poznan kot dolgoletni strokovnjak v monopolski stroki in kot strogo objektivni predstojnik, obilo sreče in uspeha pri težkem poslu, ki je združen z njegovim visokim položajem, v dobrobit državnega podjetja in delavstva.

Rečica ob Savinji

Proračunska seja novoizvoljenega občinskega odbora se je vršila preteklo nedeljo. Osební izdatki znašajo 37.267 din, materialni pa 122.980 din. Med materialnimi izdatki so sledeče večje postavke: za narodno prosveto 23.030 din, za ceste in mostove 24.000, za socialno skrbstvo 25.250 in za kmetijsko nad 7000 din. Občinske doklade so se znižale od 62 na 52%.

Katoliško prosvetno društvo je priredilo igro »Za pravdo in srec«. Obisk od strani občinstva je bil nad vse pričakovanje lep. Moralni, kakor tudi gromni uspeh je bil zelo zadovoljiv.

je zadržal nekoliko trenutkov, tako, da ni mogel več pravočasno iz nevarnega območja in ga je prehitela eksplozija. Eksplozija je bila tako huda, da ga je vrgla z lestve na tla in mu glavo popolnoma odtrgala od telesa. Bil je mrtev na licu mesta. Njegov delovni tovariš, ki se je pravočasno umaknil, se je vrnil nazaj in je bil ves iz sebe, ko je videl pred seboj razmesarjenega Obrezo Javil je nesrečo takoj rudniškim oblastem, ki so poslale v rov komisijo in zdravnika, ki pa ni imel nobenega posla več.

Truplo ponesrečenca so prepeljali na rudarjev dom v Podpeči št. 52, od koder bo jutri v petek popolne ob 3 pogreb na pokopališče v Crni. Užalošeni družini od vseh strani izkazujejo priščno sočutje, ker je med rudarji in kmeti uživala velik ugled.

Tako nizke Drave ljudje ne pomnijo

Mariborska industrija pripravljena na nočno obratovanje

Maribor, 20. januarja.

Že prvakrat smo poročali o nenavadnem padanju Drave, ki je te dni tako nizka. Da tega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Le v letu 1920. je bila Drava nekaj dni meseca februarja zelo nizka, letos je pa še bolj nizka. Struga se je na obeh bregovih močno vsušila in je v Mariboru od železniškega mostu do meljskega broda zožena za polovico. Vzduž vse struge so vsi vodomeri izven vode gladine, samo v Mariboru še lahko merijo višino vode z avtomatičnim merilcem, ki je v mali hišici na mostiču nekdanjega starega lesenega mostu na desnem dravskem bregu. Ta merilec samolastno registrira gladino Drave. Navadni merilci gladine so še v Dravogradu, Vuzevici, v Mariboru, Ptuj in Ormožu. Nadzorstvo vodi nad njimi hidrotehnični oddelek v Mariboru, ki ima na dotičnih krajih svoje opazovalce. Ti poročajo vsak mesec o višini Drave, če pa ta preokraži višino 2½ m nad normalo, morajo po trikrat na dan brzojavno sporočiti višino reke ministrstvu v Belgrad. Od teh sporočil so odvisne obrambne mere proti morebitnim poplavam v spodnjem toku reke. — No, letos nimajo merilci dosti dela, ker so že skoraj vsi vodomeri na suhem. Najbolj neprijetno občuti to falska elektrarna: že nekaj časa je nevarnost, da se zruši ravnovesje med pogonsko silo Drave in obtežbo električnega omrežja, ki se sedaj nahaja že prav na konici. Mariborsko mestno električno podjetje je tozadevno že storilo potrebne korake ter je opozorilo nekatere največje odjemalce elektrike, da bodo morali eventualno svoje obratovanje prestaviti na nočni čas, ko je več energije na razpo-

lago. V poštev prihajajoče tovarne so na to sedaj že pripravljene. —

Velike neprijetnosti imajo z nizko vodo tudi dravski brodarji in pa prebivalci v krajih, kjer ni mostov ter so navezani samo na promet z brodom. Večji brodovi za prevoz vozov sploh ne morejo več bratovati, vozijo le še čolni, pa še za te more obratovati, vozijo le še čolni, pa še za te mostove in brvi. Najdaljši tak most je postavil meljski brodar g. Mrdavs na pobežki strani v Mariboru.

Misijonar Kerec se oglaš

Naš znani rojak, misijonar g. Jožef Kerec, se je po dolgem molku zopet oglašil. Nekako v avgustu je moral za nekaj časa zapustiti svoje misijonsko polje, ker je šel kot zastopnik svojega misijona na letno konferenco v Hongkong. A zaradi napore morske vožnje ga je doletela nesreča, ki bi ga skoro stala življenje. Dobil je težko pljučnico, za katero je moral ležati v bolnišnici 41 dni. Sam je pisal o svoji bolezni tako: »Pred dobrim mesecem, ko sem se boril v St. Paul Hospitalu s smrtjo, nisem pričakoval, da bi mogel še kdaj na morskotočevanje. Komaj par dni po mojem prihodu v Hongkong sem dobil hudo pljučnico in sem moral 41 dni prestati v bolnišnici. A nekaj me je tolažilo za časa moje bolezni. Bil sem deležen visokih obiskov k moji bolniški postelji. Več mons. iz Kwantunga je bilo tedaj na letni konferenci. Obiskavali so me vedno in prejemal sem blagoslove od visokih gospodov, ki so tudi goreče molili zame. Zdravnik, sicer sam nevernik, je izjavil, da še sem ostal živ, se je to zgodilo le po božji milosti...«

Sedaj pa se je zopet vrnil ozdravljen in pokrepčan v svoj misijon in upa, da bo lahko nadaljeval težko poverjeno mu nalogo v Yunnan. G. Majcen, njegov sodruđnik, ga je komaj pričakoval, ker ima ravno sedaj največ dela in skrbi. V Yunnanu gradijo novo misijonsko postojanko, ki naj bi bila žarišče in središče vsem drugim. Šole so v popolnem razvoju in imajo pravico javnosti. Največ skrbi pa čaka g. misijonarja sedaj, ko bo treba dograditi nove stavbe, ki so že pričete. Med tem je bil g. Kerec v bolnišnici v Hongkongu, mu je poročal g. Majcen, da bodo do njegovega povratka dokončali betonski del stavbe, pritličje in strop. Preostane le še prvo, drugo, tretje ter v oglih betonski del četrtega nadstropja. Za zidove, okna, tlakovanje itd. pa še ni napravil pogodbe, ker nima več sredstev. Močno upa, da ga bo v tem podprla domovina in mu pomagala nadaljevati to veliko delo. Stavba sama ga bo stala 60.000 indokinskih piastrov, kar bi bilo 2.000.000 v dinarjih. Dosedaj ima komaj polovico — najel je posojilo — drugo pa si mora preskrbeti g. misijonar sam. Zato pošilja svoja prošnja vsem rojakom, da mu priskočijo na pomoč.

Mi Slovenci smo lahko ponosni, da v božja volja izbrala ravno enega izmed naših sorojakov na to važno misijonsko postojanko. Zato naj vsak katoliški Slovenec podpre njegovo delo z darom, ki mu bo omogočil nadaljevati misijonsko delo, za katero je posvetil vse svoje življenjske moči in za kar je tudi pakrat zastavil svoje življenje.

Misijonska pisarna, Semeniška ulica 2-II., Ljubljana.

Vital Vodušek:

Odlomek iz Amerike

Cleveland, 6. jan.

Tretji sveti večer je nočoj — in tam pri vas spet poje, molite in domove kadite in blagoslavljate. Tu v Ameriki se pa prav nič ne pozna. Jutri bo delavnik kakor danes. Ljudje sploh ne vedo, kako slovesno Cerkev praznuje Razglašanje: ljudje so celo že pozabili, da so bili sveti Trije kralji kdaj velik praznik. Čudno ni, ko res tudi cerkveno tu ni zapovedan. Čudno je le to, da v deželi, kjer zahtevajo in si bodo morda kmalu priborili kar dve nedelji v tednu, niti tistih praznikov nimajo, ki jih je Cerkev že od prvih najsovesnejše praznovala. Enkrat preveč, drugič premalo...

A glavno, kar sem hotel povedati, je to: nočoj sem bil pri mrliču, kropit in moliti. Privikrat v življenju nisem imel ob mrliču niti malo občutka smrti. Stal sem že ob nešteti krstah — ob belih otroških truplih, ki sem jih že gledal kot male angele v nebesih; ob najljubših, ob katerih me je ljubezen silila, da sem skoro videl še živ obraz in voljne roke — a vendar sem vedno čutil, silno čutil, kako je smrt razpela nad krsto črni plašč, čeprav so ji hoteli zastaviti pot z najlepšim cvetjem.

Nočoj pa smrti nisem opazil. Kmalu bi bil iskal mrliča: vedel sem, da je umrla po hudem trpljenju mati številne družine, stara že preko 70 let. In to sem iskal — mrtvo. A ko sem se razgledal v domači sobi, se mi je zdelo da je ni. Pač, tam ob steni je v lepi električni razsvetljavi

Kaj pravite?

To pismo sem nameraval pisati gospodični Eli, ki je v eni zadnjih števil »Učiteljskega tovarišstva« potohila, da ni nikjer zlate svobode tovarišstva, da ni v oseh niti enega inteligenta in da nima nobene družbe. Lačna je družbe, zabave in debate.

Ti zlati ideali uboge učiteljske, ki si je morda domišljevala, da bo salonska dama v Ljubljani, igrala na glasovir in s svojo duhovitostjo ter s pogovori o literaturi, o filmih in gramofonu zabavala svoje moške kavalirje! To je res vse minulo in sanje so splahnele v službo učiteljice na vasi.

Gospodična učiteljica Ela, ki ji jaz ne morem pisati, ker ne vem njenega naslova, naj ve, da je učiteljski stan idealen in da je vsak dober učitelj ponosen, čim več otrok vzgaja. Samo pravi učitelj mora biti! 70 mladih duš učiti je po mojem najlepša zabava in najlepše izpolnjenje mladostnih sanj. Nihče ne silil gospodične Ele, da je kje na kmetski vasi učiteljica in vsak čas se more vrniti v mesto, toda tudi sleherna gorska vas ima pravico, da zahteva od prosodetne uprave, naj ji pošlje učitelja ali učiteljico. Kaj si gospodična Ela misli pod »zabavo«? Ali misli na Hansa Albersa, ali pa zabavo s 70 otroki, ki jim mora vlivati življenjsko korajžo in optimizem? Ki jim mora vlivati vero v bodočnost in borbeno voljo? Gospodična Ela uprašuje v »Učiteljskem tovarišstvu«: »Kako? Od kod? Na to ji odgovorjam tako: »S svojo voljo in požrtvovalnostjo in iz sebe same!«

Gdč. Ela naj pusti svojo sentimentalnost in osamelost ter naj spozna, da je v njeni vasi, kjer je v službi za učitelja, več inteligentov, kakor sama misli, čeprav nimajo mature na učiteljski. Resnična svoboda pa ni o tem, da sme kdo ob kateri koli priliki obiskovati nogometne tekme in filmske predstave! Resnična svoboda je v tem, da človek more svoj notranji idealizem izžarevati in uporabiti za delo in korist za resnično večino ljudstva!

Koledar

Petek, 22. januarja: Vincencij in Anastazij, mučenca.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal g. Ferdinand Švent, vlakovodja drž. žel. v p. Pogreb bo v soboto ob 4. popoldne.

† V Domžalah je umrl g. Jože Kuralt, sodavinar. Pogreb bo danes ob 3. popoldne.

† V Zagradu pri Celju je umrl v starosti 70 let po kratki bolezni g. Martin Jelen, fin. respicijent v pok. Pokojnik je bil blag in dober mož ter zapuščal poleg žalujoče žene tri preskrbljene hčere. Truplo pokojnika bo prepeljano v Maribor, kjer bo pogreb v nedeljo 24. t. m. iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

† V Konjicah je umrl gospod Mihael Kostanjšek, tajnik okrajne hranilnice. Naj v miru počivajo! Žalujočim naše iskreno sozlagje!

LOJZKA SNOJ

Ni dovršila veličastnih del, širši javnosti je bila nepoznana, pa je doživljala življenje, ki je bilo vredno življenja. 15 let je v tih skromnosti delovala kot služabnica na zavodu za gluhomu mladino. Vestno, vzorno in pošteno je vsa leta vršila svojo težko in požrtvovalno službo, ki ji je nalagala mnogo potrpljenja in zatajevanja. Zavod bo njeno izredno vestnost težko pogrešal. Dobrotni Jezus, ki mu je bila v trpečem življenju močno vdana, naj jo nagradi z bogatim plačilom v nebesih. Žalujočim sorodnikom iskreno sozlagje!

— Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomagala večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma - seveda pod nadzorstvom zdravnika - zdraviti za shujšanje
Ost. reg. S. br. 39474/35.

— Velik uspeh tenorista Rijaveca v Rusiji. Znani slovenski operni tenorist Josip Rijavec že dolgi časa gostuje v Rusiji. Doslej je koncertiral v Moskvi, Sverdlovsku, Kalinini, Baku, Tiflisu in Kislovodsku. Povsod je dosegel naš tenorist velik uspeh. Pel je dela jugoslovanskih skladateljev. Kritika je ocenila njegovo petje z najboljšimi pohvalami.

— Tiskovne pravde v Sloveniji. Prav poučni so podatki o tiskovnih pravdah v Sloveniji za l. 1936. Lani je bilo vseh tiskovnih pravnih 102, od katerih odpade na Ljubljano 62, Maribor 35, Celje 3 in Novo mesto 2. Predlanskim je bilo le 54 tiskovnih pravnih, le leta 1934. pa 97. V smislu amnestijskega ukaza z dne 5. t. m. so bile vse tiskovne pravde ustavljene.

— Vremenska napoved: Evropa: Umerjeni hladni val je ujel srednjo in južno Evropo, za posledico ima tu in tam zasnitev. Topli val z oblačnim vremenom je nad zahodno in severo-zahodno Evropo. Topli val s Sredozemskega morja se je pomaknil nad Črno morje in ima za posledico dež in sneg. — Jugoslavija: Zjasnilo se je nad zahodno polovico. Na vzhodu prevladuje oblačno. V severnih krajih jutranje megle. V poslednjih 24 urah je deževalo in snežilo po vsej kraljevini. Temperatura se je znižala. Najnižja je zabeležena v Varaždinu — 10, najvišja pa v Ercegovnem +11 stopinj. — Napoved za danes: Pretežno jasno z jutranjimi meglami v zahodnih krajih in na jugu; oblačno v ostalih delih. Mraz po vsej kraljevini.

— Odkup tobaka v Imotskem. Imotska pokrajina s svojim središčem Imotskim prideluje najlepši dimniški tobak. Preteklo leto so dobili dovoljenje, da so vsadili 14 milijonov sadik tobaka. Vsaka sadika je dala povprečno 30 gramov suhega tobaka, tako da so lani pridelali 45 vagonov tobaka. Te dni so odkupili tobak in ga plačali po 14 dinarjev, tako da znaša ves izkupiček nekaj nad 6 milijonov dinarjev. Letos bodo smeli v imotski pokrajini vsaditi 20 milijonov sadik tobaka.

— 48 muslimanskih romarjev potuje v Meko. Te dni se odpravilo iz Sarajeva 48 muslimanov, da poromajo v Meko. Med romarji je bil tudi hadži

Nuraga Hasan iz Zepca, ki pa je takoj po svojem prihodu v Sarajevo umrl nagle smrti, še preden je mogel odpotovati v Meko.

— Sobo si je zakuril za — smrt. Blizu Dubrovnik so našli v njegovem stanovanju mrtvega 26 letnega delavca Marina Lisitča. Zvečer si je zakuril v peči z ogljem, ki pa ni zgorelo in ubogi delavec je postal žrtev strupenih plinov.

— Pa nesreči ustreži brata. V Kninu je 14 letni drugošolec gimnazije Zvonko Lača našel med knjigami pištolo, za katero ni vedel, da je nabita. V šali je pomeril na svojega brata, ki je pisal domačo nalogo. Pištola se je sprožila in zadela brata v levo lice. Hudo ranjenega brata so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer visi med življenjem in smrtjo. Četudi bo ostal živ, bo izgubil eno oko.

— Vzgojitelje in starše opozarjamo na novo-izšlo pomembno knjižico »Deška predpurbertna doba«. (to je doba pred dozorevanjem) leti od 11. do 14. leta), katero je spisala Ema Deisinger. Knjižica ima 64 strani in stane 16 dinarjev in je izšla v komisiji, zalogi Jugoslovanske knjižarne in Ljubljani. — Knjižica obravnava vse probleme in naloge, ki so dandanes v prav tesni zvezi pri vzgoji naših dečkov v dobi duševnega in telesnega razvoja. Naloge te vzgoje — oziroma metode in pripomočki te vzgoje so tako mnogostanski in svojevrstni, da se morajo odgovorni činitelji resno zanimati za vsa dožnanja in izkušnje na tem polju, da se doseže res dobra in premisljena vzgoja naše mladine. Iz vsebine, ki jo tu navajamo, že spoznamo pozitivne vrednote te knjižice: Opis te dobe, Kratak pregled otrokovih iger (posamične igre, konstrukcijske, fiktivske, socialne, predpurbertne igre) Prehod v dozorevanja leta. Vračanje v svet kulturno-duhovnih vrednot ljudsko čustvovanje, estetsko čustvovanje, slikarstvo, upodabljačo umetnost, ornamentika, glasba in pesništvo etično čustvovanje in socialno čustvovanje. Dodatek: Pedagoška evgenika.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenke«.

— Pri hripi, influenci, prehladu se navadno priporoča masaža. Za masažo je dobra »ALGA«. Pri hripi, influenci in prehladu namočite krpicico z »ALGO« ter lahko masirajte bolniku prsa, ledja, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z »ALGO« lajša bolečine, jači in osvežuje bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje. »ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica 12 din.

Ljubljana

V petek, dne 22. januarja

Gledališče

Drama: Petek, 22. jan. ob 15: »Kralj z nebec«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din. Sobota, 23. jan.: »Dež in vihar«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Nedelja, 24. jan. ob 15: »Korajža veljaci«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20: »Atentat«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Opera: Petek, 22. jan.: »Navihank«. Premier-ski abonma. Sobota, 23. jan.: »Vesela vdova«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Nedelja, 24. jan. ob 15: »Traviata«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20: »Navihanka«. Izven.

Predavanja

Salezijanska prosveta na Kodeljevem. Moški odsek ima drevi ob 8 sestankih, na katerem bo predaval g. dr. Franc Knific o framazonih. Predavalnica mineraloškega inštituta na univerzi: Drevi ob 6 bo predaval g. univ. prof. dr. A. Košir o uspehih svojih transplantacijskih poskusov. Predavanje je vslopnine prosto in vsakemu dostopno.

Prireditve in zabave

Prosvetni dom v Trnovem (Karunova ul. 14): V nedeljo, 24. januarja ob 8 zvečer ponovi Prosvetno društvo Trnovo Timmermanovo in Vetermanovo novo ljudsko igr: »Trije kraljci«.

Velika filharmonična dvorana: Drevi ob 8 klavirski koncert ruskega pianista g. Aleksandra Borovskega.

Samostanska dvorana v Šiški: Katoliško prosvetno društvo v Šiški priredi v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer koroški večer.

Sestanki

Društvena soba v Vzajemni zavarovalnici: Drevi ob 8 je članski sestanek prosvetnega društva »Ljubljana« — mesto.

Prosvetni dom v Trnovem: Fantovski odsek prosvetnega društva Trnovo ima sestanek dnevi ob 8.

Rokodelski oder

Rokodelski dom, Komenskega ulica 12: V nedeljo, dne 24. t. m. ob pol 8 zvečer premiera priljubljene veseligr »Utopljenec«.

Kino

Kino Kodeljevo igra danes in jutri dvojni spored: »CRNA SOBA« (Boris Karloff) in »NOC NA DONAVI« (Wolfgang Liebenedner, Leo Slezak).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Za predpustne prireditve

si nabavite nairazličnejše papirnate čepice, papirnate serviete, girlande, serpentine itd. pri trvdki **M. TICAR, Ljubljana** Društva popust!

1 Redek dogodek v Mostah. Prihodno nedeljo bodo v Mostah imeli nenavadno slovesnost. V cerkvi svete Družine bosta slovesno obhajala svojo biserno poroko, 60 letnico svojega zakonskega življenja, g. Martin Sattler, upokojeni železničar, in njegova žena Ana. Stanujeta v Društveni ulici št. 9. V nedeljo ob 9. zjutraj bo v cerkvi sv. Družine duhovniška maša s pridigo, med katero bo opravljen tudi slovesni obred biserne poroke. Jubilantoma, ki svoje breme še čvrsto nosita, k temu nenavadnemu redkemu in zato toliko bolj vseleumu dogodku od srca voščimo vso srečo ter jima želimo še mnogo let skupnega zakonskega življenja!

1 Pogreb † g. Andreja Podlesnika bo izpred mrtvašnice splošne bolnišnice danes v petek ob 4. popoldne. Člani krščanske moške kongregacije se zbirajo pri zastavi.

1 Učiteljski zbor poslovne šole na Ledini je daroval v spomin pokojnega šolskega upravitelja Mirka Repčiča in kateheta Pavla Zaica 400 din za ubožne učence na Ledini. Upraviteljstvo.

1 Namesto venca na grob blagopokojnega višjega šolskega nadzornika v pok. g. Fr. Gaberščka je daroval učiteljski zbor II. drž. deš. oš. šole 100 din (sto dinarjev) za šolsko kuhinjo na Grabnu.

1 XV. prosvetni večer velja spomenu 20 letnice ruske revolucije. Kominternina organizira po vsem svetu manifestacije, da bi vsaj navidez pokazali uspehe in sadove ruske revolucije. Kakšni so ti sadovi nam bo nazorno povedal predavatelj g. dr. Ivan Ahčin, gl. urednik »Slovenca«, ki nastopi na tem večeru. G. predavatelj je znan strokovnjak, ki stalno zasleduje delovanje boljševizma. Poleg živahne besede bodo tudi številne skioptične slike pokazale na baine uspeha tistega raja, ki so ga ustvarili boljševiki v Rusiji. Predavanje bo ob 8. uri zvečer v verandni dvorani hotela Union v petek 22. t. m. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, sedeži 3, stojišča 2, za dijake 1 din.

1 Nova vila na Mirju. Mirje se je zadnja leta spremenilo iz močvirne puščave v krasno kolonijo vil. Tudi mojster Plečnik je v ureditvi rimskega zidu in z nekaterimi svojimi nasveti k regulacijskim načrtom mnogo prispeval. Ena najbolj krasnih vil pa raste sedaj na Mirju. Zida jo trgovka g. Pestotnikova, soproga bivšega prosvetnega šefa pri ljubljanski banški upravi. Vilo gradi podjetje Tönnies. Stavba, ki je že dosegla pritrilčne zidove, bo povsem moderno urejena, imela bo centralno kurjavo in lep vrt z ograjo. Stavba bo dvonadstropna in bo imela tudi sobe v podstrešju ter bo veljala okoli milijon dinarjev.

1 Nov tip stojnice na trgu. Predčerašnjim smo poročali o novem tipu stojnice na trgu. G. Alojz Kovačič nas je včeraj obvestil, da si ni prve stojnice te vrste omislil g. Čuček, trgovec z bosanskih češpljami in raznim sadjem ter zelenjavo, temveč g. Kovačič sam. Novi tip stojnice na trgu sicer ni patentiran, toda g. Kovačič in g. Čuček naj se pomenita med seboj, kdo je bil prvi s to res praktično idejo. Glavno je, kar obema privoščimo, da bi privabila čim več gospodinj k sebi.

1 Ogenj v Hribarjevi tovarni. Včeraj okoli pol 11. popoldne so bili mestni poklicni gasilci poklicani v Hribarjevo tovarno pletenin ob železniškem prelazu v Moste. Od motorja je namreč švignila iskra na volno pri pletilnem stroju. Delavke so zagalele velik krisk, še preden pa so gasilci prišli, je neki delavec pogasil ogenj z gasilnim aparatom. Nevarnost je bila sicer velika, vendar pa poklicni gasilci niso imeli nobenega dela več. Škoda je le majhna.

Celje

e Naval v celjsko bolnišnico. V celjsko bolnišnico je od dne do dne večji naval. Dne 20. t. m. je bilo sprejeto 60 bolnikov. Današnje stanje 312 bolnikov, kar je nadnormalno. Letos je bilo sprejetih v bolnišnico že nad 500 bolnikov. Polna sta kirurški in medicinski oddelek.

e Umrl so v bolnišnici: Padišič Hary, 5 let, sin krojaškega pomočnika iz Liso; Skaza Jožefa, 26 let, zasebnik iz Sel pri Velenju in Knez Franc, 27 let, posestnik v Kalobju Na Masarykovem nabrežju št. 9 je umrla v starosti 71 let vdova po nadučitelju Pečovnik Irena. N. v. m. p.

e Strevilo brezposelnih se vedno narašča. Stevilo brezposelnih, ki so prijavljeni pri ekspozituri Borze dela, je v drugi desetini meseca januarja poskočilo od 849 na 966 med temi je 193 ženskih delovnih moči. — Delo dobijo: 4 gozdni delavci, 2 hlapca, 2 kuharici, 2 natakarici, 4 dekline in 1 postrežnica.

e Izredna seja mestnega sveta celjskega bo drevi ob 6 Mestni svet bo sklepal o najetu osem-milijonskega posojila pri hipotekarni banki.

e Dar Vincencijeve konferenci. Trgovec g. Wogg je daroval Vincencijeve konferenci din 200, zakar mu izreka odbor najiskrenejše zahvalo.

e Zahvala celjskih osmošolcev. V soboto, dne 16. januarja se je vršila v Narodnem domu običajna vsakoletna prireditve celjskih maturantov. Je to ena najlepših celjskih prireditev. Tudi letošnja prireditev je tako v moralnem, posebno pa še v gmotnem oziru navdse zelo izpadla. Celjski osmošolci se na tem mestu najiskrenejše zahvaljujejo vsem, ki so v denarju ali v blagu prispevali in s tem pripomogli vsak po svojih močeh k lepemu uspehu. Čisti dobiček se bo porabil za eskurzije in izlete. Vsem še enkrat najlepša hvala.

e Zbirka cerkvenih in narodnih pesmi. Vpokojeni šolski upravitelj g. A. Schmidt se je z vidnim uspehom lotil zbiranja cerkvenih in narodnih pesmi. Imenovani je znan posebno v Savinjski dolini, v Sv. Pavlu, kjer je gojil slovensko petje in dosegel s svojim zborom v narodnih nošah 160 peveci uspeh, katerega so pri poslovljenem koncertu 1919., ko je odhajal na Dobrno, v prid domačim invalidom, klasificirali za relativno največji pevski zbor v Jugoslaviji. V Sv. Pavlu je bil tudi 18 let organist in je kot posvečal vso svojo pozornost cerkvenim narodnim pesmim. Njegovo delo podpira v prvi vrsti veleindustrialec g. Ivan Cater, v Celju, ki je zbiratelju omogočil začetno delo namreč zbiranje še neobjavljenih narodnih pesmi. Občinstvu priporočamo, da skuša šolskemu upravitelju g. Schmidt pri njegovem delu pomagati.

e Kino Metropol. Danes ob 18.15, 20.30 »Ljubezen in jazz« in zvočni tehnik. Ob 16 matineja »Rendez vous« (Tajna služba).

Trbovlje

Uradni dnevi. Okrajno sodišče v Laškem razglasa, da se bod v mesecu januarju, februarju in marcu 1937 vršili v Trbovljah v pisarni za uradno poslovanje (Parašuhova hiša) sledeči uradni dnevi: 23. I., 6. II., 20. II., 6. III in 20. III. vsakokrat ob pol 9—12 in od 13—16 ure. V Hrašniku pa se bodo vršili uradni dnevi v občinski pisarni v sledečih dneh: 13. II. in 13. III. vsakokrat ob pol 9—12 in od 13—15 ure.

Občinska seja se je bavila z ugovorom na bana radi delnega razveljavljenja občinskega kmetijskega odbora po okrajnem načelniku. Za odbor-nika Murna in Naprudnika, po poklicu rudarja in delavska zaupnika, je večina utemeljevala v glavnem tem, da spadata zato v kmetijski odbor, ker sta rojena kot kmečka sinova — Smo res radosni če bo višja oblast tudi toga naziranja. Pri spremembi občinskega službenega reda za uslužbenca so zastopniki JRZ dosegli spremembo načrta in so se plače malo zenačile, da ne bodo samo tisti še bolj napredovali, ki že itak imajo najvišje plače. Spremenil se je tudi red v občinski klavnic in so se znižale pristojbine za 10 par pri kilogramu, posebej pa se bodo zaračunale celice v hladilnici za mesarje.

V salonu za oleptavanje. »Katera izmed gospá bi rada smehljaj Mone Lise?«

Maribor

m Smučarske tekme odpovedane. Ker ni izgledov, da bi do sobote, oziroma nedelje zapadel primeren sneg, ki bi omogočil izvršitev programa smučarskih tekem za državno prvenstvo v kombinaciji, je Mariborska zimskošportna podzveza včeraj tekme odpovedala ter so preložene na nedoločeni čas.

m Občni zbor JRZ za V. okraj bo dne 27. januarja ob pol 8 zvečer v prostorih kavarne in gostilne Vollgruber na Frankopanski cesti.

m Še ena iz železniških delavnic. Zadnjič smo poročali, da so morali v železniških delavnicah na zahtevo nekega inženirja napraviti knjigo dopustov za delavstvo v arbohrvaščini, ker gospod, ki živi že mnogo let v Mariboru, še vedno menda ne razume slovensčine. Še ena stvar razburja delavce v delavnicah: napisi in vse okrožnice, ki prihajajo od železniških direktorji, niso slovenski! Kdo je zato odgovoren in kdo bo napravil red?

m Nadležno fotografiranje. Zadnje čase se pojavlja pri pogrebi na Pobrežju neki gospod, ki skače neprestano s svojim fotografskim aparatom okrog pogrebov ter dela posnetke, katere potem prodaja. To fotografiranje na pokopališču povzroča pri udeležencih pogrebov umevno nevoljo ter bi bilo umestno, če bi ga uprava pokopališča prepovedala.

m 17 radioaparatorov zaplenjenih! Iz vrst naših naročnikov smo prejeli: Lastniki radio aparatorov so se razveselili, ko je pošto ravnateljstvo v Ljubljani sporočilo, da je poslalo v Maribor posebnega strokovnjaka, ki bo izsledil vse motlice, kateri z neoblikiranimi močorji jezijo radio abonente. Zdi se pa, da je poslala poštna uprava v Mariboru prav za prav loveca na neprijavljene radio aparate, saj je baje v teku enega meseca zaplenil nič manj kot 17 takih aparatorov. Sprejem radio prenosov pa se v Mariboru med tem ni prav nič popravil in je še vedno moten več ko preveč. Abonenti želimo, da bi predvsem motnje izginile in nam je vseeno, ali poslušata kdo s prijaviteljnim ali neprijaviteljnim aparatom.

m Amnestija in beračenje. Kakor vsako žlo-veško delo, ima tudi amnestija svojo senčno in senšno stran. Kaznjenci se je veselijo in jo željno pričakujejo, okoliško prebivalstvo pa čuti njene neprijetne posledice. Mnóžica odpuščenih kaznjencev je preplavila mariborsko okolico in berači. Po dva in trije hodijo skupaj in nadlegujejo ljudi za denar in obleko. Ljudi je strah pred temi mladimi berači. Na dan jih pride k oni hiši po 10 in še več. Splošna sodba je: če jih država izpusti iz kaznilnice — naj jih odvede tudi v pristojno občino.

m Zaradi poškodb umrl. V mariborski bolnišnici je umrl 46-letni lovski čuvaj Anton Lampret iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Pred nekaj dnevi se je podrla nani drevo ter mu zmečkalo prsni koš. Poškodbe so bile tako nevarne, da mu zdravniki v bolnišnici niso mogli rešiti življenja.

m Pomote. Tiskarski škrat je v včerajšnjem »Slovencu« med mariborskimi vestmi povzročil pomoto. Ponesrečil se ni inž. Dolenc, temveč občinski svetnik inž. Jože Jelenc.

m Smrt kosi. V visoki starosti 85 let je umrl na Slomškovem trgu 16, zasebnik Ignac Kurent. V Stražunski 2 na Pobrežju je zadela smrt 78-letnega delavca Josipa Gradišnika. Naj počivata v miru!

m Avstrijski smučarji na Pohorju. Na pobudo mariborske Tujskoprometne zveze pripravljajo tujskoprometne organizacije v Gradcu v prihodnjih tednih več izletov z avtokari za graške smučarje na naše glavne smučarske postojanke na Pohorju.

m Odvzeto meso na dražbi. V soboto, 23. t. m. ob 9 se bo prodalo na Glavnem trgu na iavni dražbi 12 kg svinjskega in 20 kg govejega mesa.

m V zadnjem trenutku... Trgovski potnik Vebber iz Zagreba se je vozil s svojim osebnim avtomobilom po cesti skozi Dravsko polje. V bližini Vurmata je nenakrat zagrmelo pred avtomobil zviška močno smrekovo debló. V zadnjem trenutku je sofer zavrl avto, da se ni zaletel v smreko in zdrsnil v Dravo. Drevo je pridrvelo na cesto z vrha več sto metrov visokega hriba, na katerem so drvarji podirali smreke.

m 13 letni fant pobegnil. Kaznilniškemu pazniku Antonu Slekovcu je pobegnil od doma njegov 13 letni sinko Tonček, učenec I. razreda meščanske šole. Fant je dobro razvit, suhega obraza, obblečen je v svetlo zimsko suknjo.

m Napoli mrtev obležal pod avtomobilom. Na Aleksandrovi cesti pred trgovino Bata se je pripetila včeraj dopoldne huda nesreča. V smeri od kolodvora je pripeljal nek mariborski avtotaksei z zmerno brzino, nasproti pa se je vozil na kolesu v smeri od franciškanske cerkve mlad kmečki fant. Na križišču Sodne in Aleksandrove sta se avto in kolesar srečala. Kolesar pa je očitvidno prvi bil na kolesu v mestu, ker ga je živahen promet čisto zmešal ter je skušal pred avtomobilom zaviti z desne na levo stran ceste. Avtomobilist, ki je vozil pravilno po desni strani, je uvidel nevarnost ter je zavrl vozilo z vsemi zavornami. Zaradi spolzke ledene ceste pa je veled nagle zaviranja zasukalo zadnji del avtomobila na desno ter je treščil ob kolesarja s tako silo, da ga je vrglo s kolesom vred ob rob ceste. Pri padcu je priletel fant z glavno na granitni robnik ter obležal nezavesten. Reševalci so ga takoj prepe-ljali v bolnišnico, kjer so ugotovili smrtno nevarne poškodbe. Fant je ležal včeraj v globoki nezavesti in se niso mogli ugotoviti njegovega imena, ker ni imel pri sebi nobene izkaznice. Po izjavah očitvidcev zadene krivda samo fanta, ki je zgubil duhuprisotnost ter tik pred avtomobilom zavil na drugo stran ceste.

Zavedel se je šele popoldne in so šele tedaj ugotovili njegovo ime: Maks Čepe, stanujoč na Tržaški cesti 54.

Mariborsko gledališče

Petek, 22. januarja: Zaprtó.
Sobota, 23. januarja ob 30: »Ukročena trnoglavka«. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Jesenice

Kino Krekov dom, danes zvečer ob 20 krasen film »Tiran«.

Novo mesto

Prireditve: V nedeljo 24. t. m. bo v Rokodel-skem domu ob 3 popoldne skioptično in filmsko predavanje, ki ga priredi Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Vatop je vsakomur prost. Za pustno nedeljo pa pripravljajo Prosvetno društvo v Prosvetnem domu tridejansko komedijo.

Za nameravano srotišnico v Smihelju priredi tukajšnji okrajni odbor društva Rdečega križa, pod pokroviteljstvom banice go. dr. Natiačenove dobrodelni koncert na svečnicó, dne 2. februarja 1937, ob 8 zvečer v Prosvetnem domu. Pri koncertu sodelujejo člani ljubljanske opere in sicer: ga. Bernot-Golobova, ga. Ribičeva, g. Marček, g. G. Galleta ter novomeški salonski orkester. Našo javnost opozarjamo na ta koncert že sedaj

Gospodarstvo

Bilanca Narodne banke

V Službenih novinah je objavljen računski zaključek Narodne banke za 1936, o kateri posnemamo še naslednje podrobnosti:

Med vrednostnimi papirji banke, ki so lani narasli od 49.37 na 116.85 milij., se je zmanjšala vrednost delnic Banke za mednarodne obračune od 19.5 na 14.88 milij., dočim je vrednost državnih papirjev v tej postavki stočasno narasla od 29.9 na 102.0 milij., predvsem zaradi nakupa novih 5% obveznic za javna dela. Prejšnji predujmi državi so se zmanjšali od 1670.6 na 1662.54 milij., k temu pa je priležni še znesek 14.7 milij., kolikor znaša delež države pri dobičku Narodne banke.

Postavka nepremičnih banke se deli sledeče (v milij. din. v oklepajih stanje na koncu 1935): nepremičnine 110.34 (109.31), zavod za izdelavo bankovcev 43.0 (42.64) in inventar 1.8 (2.0), skupno 155.1 (153.95).

Dohodki banke.

Skupno so znašali v računu zgube in dobička dohodki banke lani 122.4 milij. din. v primeri s 129.0 milij. din leta 1935. V naslednjem podajamo pregled gibanja dohodkov banke od leta 1932 naprej (za prejšnja leta se podatki ne dajo popolnoma primerljivi, ker je bila, kot znano, izvedena leta 1931 zakonska stabilizacija dinarja in se je v zvezi s tem sestava računskega zaključka banke izpremenila), v milij. din.:

	1932	1933	1934	1935	1936
obresti eskonta	100.5	122.6	92.1	82.7	73.9
obr. lombarda	23.1	24.0	16.1	16.8	15.4
depo v inoz.	1.3	2.1	1.4	1.6	1.2
obr. vredn. pap.	—	—	1.8	3.2	4.5
plačna dub.	0.3	4.7	4.0	6.1	8.8
obr. dub.	—	1.1	2.3	2.8	2.8
razni doh.	7.1	8.8	10.5	15.8	15.8
skupno	132.3	163.3	128.3	129.0	122.4

Dohodki tekočega posla pri banki padajo, kar je tudi razumljivo, ker je bila leta 1935 znižana obrestna mera na 5% in je posledaj banka zmanjševala svoj portfelj, povečanje je izkazano pri vrednostnih papirjih zaradi večjega zneska teh papirjev v bančnem imetju. Znatno je narasla postavka: plačane, že odpisane terjatve.

Odpisi

Predno navajamo izdatke banke v preteklem letu, navajamo še nekaj podatkov o odpisih banke. Do krize leta 1931 se odpisi banke niso prav posebno odražali v računu zgube in dobička. Toda v letu 1932 so dosegli ogromno vsoto 50.8 milij., ki se je naslednjega leta celo povečala na 63.07 milij. din. Od tedaj naprej pa se odpisi dubioz zmanjšujejo ter so znašali le še 32 milij. leta 1935, lani pa samo še 14.6 milij. Posebej izkazuje Narodna banka za zadnji dve leti postavko med zgubami: takse in stroški pri vterjanju terjatev, kar je bilo doslej vsebovano med splošnimi stroški. Ta postavka je dosegla leta 1935 1.6, lani pa že 2.16 milij. din.

Težnje okoliških trgovcev

Dne 21. januarja 1937. Danes dopoldne je bil v veliki dvorani Trgovskega doma občni zbor Zdrženja trgovcev za okr. Ljubljana-okolica, katerega je vodil predsednik g. Jernej Logar.

G. Logar je najprej pozdravil navzoča zastopnika Zbornice za TOI, predsednika g. I. Jelačina in tajnika dr. I. Plessa, nato pa še zastopnika Zveze trg. združenj, podpreds. g. Škrbca in tajnika g. Gornika. Nato je podal obsežno predsedniško poročilo, za katerega moramo reči, da se je odlikovalo po stvarnem tonu in podalo zaokroženo sliko splošnih težav podeželskega trgovca v neposredni bližini velikega mestnega centra kot je Ljubljana.

Trgovec in kmet

Najprvo je v svojem govoru g. predsednik omenjal kmečko zaščito, ki je dala toliko eksperimentiranja, pa zato še danes vsi občutimo težke posledice le politike. Zato tudi ni prav tega dviga na deželi, kjer se nahajajo poleg kmeta tudi še ostali stanovi v krizi. Marisikator podjetje se je omajalo, bilo je še vedno dovolj konkurzov, razprodaj, poravnjav, eksekucij itd., vse v škodo malega človeka. Poročila, ki nam prihajajo, kažejo, da se položaj našega kmeta lani ni izboljšal in še vedno nima dobre prodaje za svoje proizvode. Da se tudi trgovci bavijo s položajem kmečkega stanu, je pa razumljivo, ker se zavedajo, kako važen kupec in prodajalec je zanje kmet. Drugo važno

Kulturni obzornik

„Die Weltkunst“ o Malešu

V znanem berlinskem tedniku za umetnost itd., »Die Weltkunst« z dne 10. januarja t. l., je njegov dunajski urednik dr. Stephan Poglajen-Neuwall objavil poročilo o Maleševih »Sencah«, P.-N. piše: »Ceprav je Miha Maleš šel 33 let star, ima vendar za seboj že obsežno grafično in slikarsko delo, iz katerega je reproduciral v tej knjigi izbor karakterističnih lesorezov in linorezov. Maleš, najpomembnejši pojav mlade slovenske grafike, je kratak čas obiskoval umetniško akademijo v Zagrebu in na Dunaju. Odločilnega pomena pa je bilo zanj šolanje pri tenkočutečem A. Brömseju in Thieleju v Pragi. Karakteristično za Malešovo grafiko, ki stremi zdaj za harmonijo igre linij, zdaj za kontrastnimi učinki črno-belega, je izraziti nagib k dekorativnosti. V tem in v lirčni razpoloženosti njegovih listov se razodeva posebna svojestvenost visokonarajenega umetnika.« Stephan Poglajen-Neuwall je že večkrat pisal o slovenski umetnosti, ki jo dobro pozna.

Z literarnega večera

Društvo absolventov državnih trgovskih šol je 20. t. m. privedlo literarni večer in povabilo k sodelovanju štiri naše ustvarjalce lepe knjige. Zelo po malem ali vendar še kdaj pridejo neposredno pred nas naši pesniki in pisatelji, in moramo takoj ugotoviti, da je obisk v Delavski zbornici zadovoljivo pokazal, koliko zanimanja in spremljevanja je deležno med nami takšno delo predvsem v vrstah mladih ljudi. Zadovoljivo je radi prehodnega črnoglednega pričakovanja.

Prednost tega večera je ležala v neki zaokroženi podobnosti, katero je najbolj doprineslo v bistvu sorodno razpoloženje do pojavov in razmer v ožjem in širšem svetu, satirično in grenko gledanje na paradoksalnost, s katerimi so vsi kraji obteženi, in poudarjeni ali za besedami skrita ljube-

Na drugi strani pa prihajajo v banko terjatve, ki so bile v prejšnjih letih že odpisane, pa tudi obresti teh terjatev in stroški, v kolikor so jih plačali dolžniki. Če upoštevamo vse te postavke, vidimo naslednjo sliko (v milij. din):

	plačane terj. obr.	odpisi in stroški za nje	čisti odpis
1931	0.7	6.8	6.1
1932	0.3	50.8	50.5
1933	5.8	63.1	57.3
1934	6.4	32.8	26.4
1935	8.9	33.6	24.7
1936	11.6	16.8	5.2

Iz tega pregleda je razvidno, da so odpisi padli na minimum, kot je bil zabeležen že leta 1935, pa tudi marsikdaj v prejšnjih letih. Tako je sčasoma Narodna banka prečistila svojo bilančno pozicijo, vidi pa, da je pri tem postopal zelo oprežno, saj je odpisala mnogo takih terjatev, ki so bile kasneje vendarle plačane. Skupno so znašali čisti odpisi v zadnjih 5 letih 164.1 milij. din ali le manj kot vsa glavna banka. Istočasno pa je banka svoji rezervni fond (od 1931 do 1936) povečala od 82.8 na 153.5 milij. din, torej za 50.7 milij. din.

Izdatki banke.

V zadnjih letih so znašali izdatki na strani zgube v računu zgube in dobička (v milij. din):

	1932	1933	1934	1935	1936
stroški	49.7	63.2	54.8	51.8	56.2
amortizacije	7.8	10.7	7.7	9.9	8.5
odpis terjatev	50.8	63.1	32.8	32.0	14.6
stroški za vterj.	—	—	—	1.6	2.2

Čisti dobiček in dividenda

Tako prehajamo na čisti dobiček banke v zadnjem letu. Čisti dobiček banke je lani v primeri z letom 1935 narasel od 33.7 na 21.0 milij., to pa, kot smo že pojasnili, v glavnem zaradi zmanjšanja odpisov na več kot polovico, ker so med tem stroški banke narasli, izpad na obrestih je bil kompenziran z večjim donosom vredn. papirjev.

V naslednjem podajamo pregled čistega dobička banke, potem kolikor je dobila od nje država, koliko pa delničarji in končno koliko je znašal dividenda.

	ves čisti dobiček	od tega delničarji	divid.
1932	24.0	4.2	18.6
1933	26.2	4.9	19.0
1934	33.1	9.8	21.6
1935	33.7	10.2	21.8
1936	41.0	14.7	24.3

Pripominjamo, da je od dividende treba odbiti 10% dividendni davek, tako da dobe delničarji 360 din na delnico. Je pa v tej višini dividende precej optimizma, ki ga kaže vodstvo Narodne banke glede bodočega razvoja našega gospodarstva.

vprašanje, ki zadeva okoliško trgovstvo, je zastoj v lesni stroki. Dokler je cvetela lesna trgovina, je šlo tudi okoliški trgovini boljše. Merodajni činitelji imajo najboljšo voljo, da z novimi trgovskimi pogodbami pomagajo k oživiljenju lesnega gospodarstva. Zlasti morajo gledati na to, da dobe lesni izdelki ono vrednost, ki jo zaslužijo zaradi v njih vložene truda in kakovosti. Čeprav je bilo preteklo leto težko tudi v zunanji političnem oziru, moramo pa pozdraviti korak naše vlade, ki ga je storila za sporazum z Bolgari. Od tega si obeta gospodarski svet tudi poživljenja medsebojnih gospodarskih stikov, kar bo ugodno pripomoglo k razvoju gospodarstva obeh držav.

V današnjih časih je treba priznati merodajnim činiteljem, da se trudijo za izboljšanje obstoječih razmer. Tako vidimo v ljubljanski okolici lepo urejene in popravljene banov. In obsejne ceste. Omenja posebej zvezo Dobrova—Polhov gradec, nadalje Lankovane ceste Ljubljana—Kranj itd. Izdatki za javna dela v naši banovini danes presegajo 100 milij. Din, bilo pa bi jih še več, če bi bil že enkrat odpravljen centralizem, proti kateremu se že toliko časa borimo. Nadaljnja važna pridobitev za ljubljansko okolico bo avtomatska telefonska centrala v Št. Vidu, kar je v zvezi z razširjenjem ljubljanske centrala in kar je gosp. poštni minister že obljubil.

Prizadevanje in delo uprave v današnjih časih ni baš lahko, zlasti ker je še mnogo drugih

stanov, ki stavljajo tudi z vsem poudarkom svoje zahteve. Naša borba je bila vedno stvarna in zato mora tudi končno uspeti.

Za predsedniškim poročilom, ki je bilo z odobravanjem vzeto na znanje, je govoril predsednik Zbornice g. Ivan Jelačin, ki se je dotaknil vseh problemov našega gospodarstva; za njim pa je govoril poslevoedeči podpreds. Zveze trg. združenj g. Franjo Škrbec o problemih našega lesnega gospodarstva.

Boj proti krošnjarstvu

Sledilo je dokumentirano tajniško poročilo g. Šmuka, iz katerega posnemamo, da je imelo Zdrženje na koncu leta 1936. 473 članov. V letu 1936. so se izvršile zopet znatne izpremembe v področjih občin. Leta 1935. je šlo za združenje 717 članov, pa je padee za 244 članov pripisovati predvsem priključku okoliških občin Ljubljani. Število pomožnega osebja ni preveč znatno. Nato je podal poročilo o davčnih akcijah Zdrženja ter na koncu poudaril, da so gospodarske zbornice ugotovile, da davčna zakonodaja ne odgovarja zahtevam davkoplačevalcev in da se tudi zakoni ponekod drugod drugače tolmačijo kot pri nas. Zato je treba zahtevati reformo davčne zakonodaje v smislu teh zahtev. Zdrženje je veliko sodelovalo s svojimi člani pri davčnih vprašanjih ter je bil tu najožji stik med upravo in članstvom.

Preteklo leto je združenje zbralo toliko konkretnih primerov kršitve krošnjarskih predpisov, da je zbornica ves material ponovno predložila banški upravi. Zlasti je Zbornica opozorila na preveliki obseg krošnjarstva z manufakturnim blagom. Banska uprava je nato predložila zbornično predstavko ministrstvu trgovine in industrije. Banska uprava je menja, da se z načinom krošnjarenja dejansko kršijo predpisi, vendar smatra, da bi zgolj opozoritev na strokito izvajanje predpisov ne odpravila tem nedostatkom, ker je kontrola krošnjarjev zelo težka. Zato se banka uprava pridružuje glavnemu predlogu zbornice, da se krošnjarenje z manufakturnim blagom sploh prepove. Zaradi tega upajo sedaj, da bo ministrstvo trgovine in industrije osvojilo v celoti predlog banke uprave in prepovedalo enkrat za vselej krošnjarenje z manufakturnim blagom. Pri tej priliki se spominja, kako dolga je pot do izdejskega vrstne zahteve gospodarskih krogov, saj mora cela vrsta faktorjev sodelovati pri rešitvi vsakega važnejšega vprašanja.

Trgovstvo je lani tudi uspelo glede taks na račune. Ta taksa se pobira sedaj na račune le še od 50 din. Znebili smo se neprestanega zasledovanja po finančnih organih in tudi občutnih kazni. Glede davka na poslovni promet nima podeželski trgovec kaj skrivati pred javnimi očmi in zato je odveč navodilo o strogem izterjevanju.

Prodaja moke in koruze po občinah daje stalen povod za pritožbe, katere pošilja trgovstvo merodajnim oblastem, ker se s to prodajo škoduje legalni trgovini.

Nadalje se peča tajniško poročilo z delovanjem Zveze trgovskih združenj, potem osrednjega predstavništva trgovcev, kjer je n. pr. zabeležiti uspeh glede Ta-te.

Število interesentov za telefon stalno raste, vendar pa ni mogoče dobiti telefonov. V vsem okraju je bilo zgrajenih le 12 priključkov na obsejke vode. Posebno zanimanje kaže št. Vid in Vrhnika. V severnem delu okraja je potrebna še zveza Št. Vid—Skaručna—Vodice—Komenda, v južnem pa zveza s Turjakom in Rakitno. V mednarodnem prometu je omeniti izboljšanje zvez z Italijo in Avstrijo, kar so dosegli nekateri kraji okolice. Za tekoče leto pa se obeta znaten napredek. Razširjeno bo telefonsko omrežje v ljubljanski okolici. Na avtomatsko ljubljansko skupino bi se priključile avtomatske centrala: Št. Vid s 100 naročniki, Ježica in D. M. v Polju. S tem bo vsa ljubljanska okolica avtomatizirana. Svoje poročilo je g. tajnik zaključil z željo, da bi članstvo okoliškega združenja tudi v bodoče ostalo zavezano v borbi za svoje interese, ker je aako dana upravi opora pri izvedbi vseh še neresenih vprašanj (Odobrovanje).

Blagajniško poročilo je podal g. Ivan Rant iz D. M. v Polju. Računski zaključek za 1936 izkazuje prejemkov okoli 92.000 din všteti imetje na začetku leta, proračun za 1937 pa znaša okoli 40.000, dočim je znašalo premoženje združenja na koncu leta 1936 43.583 din. Tako računski zaključek kot proračun sta bila soglasno sprejeta.

V nadzorstvo je bil izvoljen g. Ivan Gatroža, za namestnika pa gg. Davorin Šetina, Fran Kirn in Janko Cirman.

S tem je bil občni zbor okoliškega združenja zaključen, pokazal pa je, da trgovstvo ljubljanske okolice resno pojmuje svoj boj za izboljšanje svojega stanja in vsega gospodarstva in moramo reči, da so se vsa izvajanja govornikov prijeto razlikovala od marsikakšnih drugih stanovskih zborovanj, kar je danes, ko je potrebno vsepovsod pomirjenje duhov, le pozdraviti, saj je tudi v korist zlasti trgovstvu.

Ivan Meštrovič:

Gospa od andjela

(Založila »Nova Evropa«, Zagreb.)

Svetovnoznan je Meštrovičeva nagrobna kapelica družine Račić v Cavtatu pri Dubrovniku. Zdej je v založbi »Nove Evrope« v Zagrebu izšla posebna monografija o tej »zadužbini« s 35 reprodukcijami kapelice v celoti in v detajlih, obenem s studijo umiv. prof. J. Strzygowskega v nemškem jeziku, ki jo je pa na angleško in v hrvaškem izveleku preložil urednik »Prager Presse« A. St. Magr. Za tisk je knjigo priredil sam umetnik s sodelovanjem urednika »Nove Evrope« M. Curčina. Kakor znano, je to kapelico, eno najbolj znanih Meštrovičevih del, umetnik začel graditi leta 1920, dokončal pa jo je leta 1922 na mestu, kjer je nekoč stala kapelica sv. Roka v Cavtatu. Kapelica je zgrajena v obliki osmerokotnega križa ter je vsa zgrajena iz braškega kamena, razen zvona, vrat in angela na kupoli, ki so iz bronca. Dolga je 16 m, široka 14 m in visoka 13 m pol m. Nad vodom so štirje apostoli sv. Ciril in Metod, Grgur Ninski in sv. Sava (ki so pripravljali pot zedinjenju cerkva), potem glave dvanajstih apostolov in evangelistov ter znaki mesecev. V središču kapelice se nahaja oltar s kipom Matere božje z Jezusom v naročju. Pod njim pa objokovanje Jezusa (relief). Okrog angeli stražijo igrajo na razna glasbila. Podobno so urejene stranske kapelice: v eni je Razpelelo, v drugem pa sv. Rok, zavetnik Cavtata. V teh

novi stvar: Obraz v oknu. Malo predolgo delo za tak večer je predvsem pokazalo manjšo oblikovalno silo, ki jo poseduje Jože Kranjc, znatno manjšo od prvih treh, z veliko pomanjkljivostjo v izgradnji in mnogim konvencionalnim izrazom. Avtor se odlikuje le po poštenosti, s katero odmerja sebi in drugim, in po hotenju svojih izpovedi, čeprav ga večkrat zapelje hipna javna hvaležnost, da je ugodil.

Večer je trajal nekaj čez dve uri in prinesel majhen val v naši literarni enoličnosti. — c.

Ivan Meštrovič:

Gospa od andjela

(Založila »Nova Evropa«, Zagreb.)

Svetovnoznan je Meštrovičeva nagrobna kapelica družine Račić v Cavtatu pri Dubrovniku. Zdej je v založbi »Nove Evrope« v Zagrebu izšla posebna monografija o tej »zadužbini« s 35 reprodukcijami kapelice v celoti in v detajlih, obenem s studijo umiv. prof. J. Strzygowskega v nemškem jeziku, ki jo je pa na angleško in v hrvaškem izveleku preložil urednik »Prager Presse« A. St. Magr. Za tisk je knjigo priredil sam umetnik s sodelovanjem urednika »Nove Evrope« M. Curčina. Kakor znano, je to kapelico, eno najbolj znanih Meštrovičevih del, umetnik začel graditi leta 1920, dokončal pa jo je leta 1922 na mestu, kjer je nekoč stala kapelica sv. Roka v Cavtatu. Kapelica je zgrajena v obliki osmerokotnega križa ter je vsa zgrajena iz braškega kamena, razen zvona, vrat in angela na kupoli, ki so iz bronca. Dolga je 16 m, široka 14 m in visoka 13 m pol m. Nad vodom so štirje apostoli sv. Ciril in Metod, Grgur Ninski in sv. Sava (ki so pripravljali pot zedinjenju cerkva), potem glave dvanajstih apostolov in evangelistov ter znaki mesecev. V središču kapelice se nahaja oltar s kipom Matere božje z Jezusom v naročju. Pod njim pa objokovanje Jezusa (relief). Okrog angeli stražijo igrajo na razna glasbila. Podobno so urejene stranske kapelice: v eni je Razpelelo, v drugem pa sv. Rok, zavetnik Cavtata. V teh

Sejmska in tržna poročila

Kranjski sejem 18. januarja.

Cene živine so bile sledeče: voli I. vrste 5.25 dinarjev, voli II. vrste 4.75, voli III. vrste 4.50 za kilogram žive teže; telice I. vrste 5.25 dinarjev, telice II. vrste 4.75, telice III. vrste 4.50 za kilogram žive teže; krave I. vrste 4.50 dinarjev, krave II. vrste 4, krave III. vrste 3.75 za kilogram žive teže; teleta I. vrste 8 dinarjev, teleta II. vrste 7.50 za kilogram žive teže; prečišči šepharji 9 dinarjev, prečišči pršutarji 8 za 1 kg žive teže.

Od zadnjega sejma so cene živine zopet nekoliko popustile, tako pri goveji živini, kakor tudi pri prečišči; dočim cene telet so se nekoliko dvignile.

Cene volov I. in II. vrste je padla za 25 par pri kilogramu medtem ko je ostala cena volov III. vrste neizpremenjena; v istem razmerju so padle tudi cene telic. Cene krav I. vrste so padle za 25 par, druge vrste za 50 par in tretje vrste za 25 par pri kilogramu; cene prečišcev šepharjev in prečišcev pršutarjev pa je padla za 50 par pri kilogramu. Teleta I. in II. vrste pa so plačevali za 50 par dražje kot pa na zadnjem sejmju.

Borza

Dne 21. januarja 1937.

Denar

V zasebnem klinkingu je angleški funt ostal v Ljubljani neizpremenjen na 238.25 denar, v Zagrebu je popustil na 237.26—238.06, v Belgradu pa na 238.30 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.65—32.35. Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8.02—8.12, v Zagrebu pa je neznatno popustil na 7.9650—8.0650, v Belgradu na 7.9658—8.0658.

Italijanske lire so v zasebnem klinkingu nudili v Zagrebu po 2.45, v Belgradu po 2.47.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.70 do 12.90, v Zagrebu na 12.6050—12.8050, za konec januarja 12.56—12.76, za sredo in konec februarja 12.60—12.80, za sredo marca 12.5250—12.7250. V Belgradu so beležili nemški čeki 12.5867—12.7867.

Ljubljana. — Tečajji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2378.41—2393.01
Berlin 100 mark	1745.03—1758.00
Bruselj 100 belg.	966.45—1003.52
Curih 100 frankov	731.70—736.76
London 1 funt	212.79—214.85
Newyork 100 dolarjev	4311.00—4347.32
Pariz 100 frankov	202.03—204.07
Praga 100 kron	151.54—152.64
Trst 100 lir	227.84—230.92

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 885.225 din.

Promet na belgrajski borzi je znašal 560.000 dinarjev.

Curih: Belgrad 10, Pariz 20.3325, London 21.38125, Newyork 435.875, Bruselj 73.425, Milan 22.94, Amsterdam 238.625, Berlin 175.20, Dunaj 78.75 (81.25), Stockholm 110.25, Oslo 107.45, Kopenhagen 95.45, Praga 15.21, Varšava 82.25, Budimpešta 86.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.43, Buenos-Aires 1.83375.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 86—87, agrarji 51.50—52.50, vojna škoda promptna 380 do 382, begluške obveznice 71—72, 8% Blerovo posojilo 87—88, 7% Blerovo posojilo 77.50—78.50, 7% posojilo DHB 91.50—92.50.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 86.25—87, agrarji 51.50 den., vojna škoda promptna 380—381 (381), 382 bl., begluške obveznice 71 den., dalm. agrarji 68.25 den., 7% Blerovo posojilo 78—78.50 (77.75, 78.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 92 den., 7% stab. posojilo 84.50 den. Delnice: Narodna banka 7300—7700, Priv. agrarna banka 198—196, Trbovoljska 225—250, Nar. žum. 20 bl., Gutman 20—40, Našice 410 den., Osj. liv. 175 den., Osj. sladk. tov. 156—163, Vel. Bečkerek 680 den., Dubrovačka 270—300, Jadr. plov. 360 den., Oceania 250 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 50.75 den. (50.50), vojna škoda promptna 379.50—380 (379.50), begluške obveznice 71—71.50 (71.25), 71), 8% Blerovo posojilo 87 den., 7% Blerovo posojilo 77.50 do 77.75 (77.50), 7% posojilo DHB 92.50 den. Delnice: Narodna banka 7300—7450, Priv. agrarna banka 194.50—195.50 (196, 193.50).

Žitni trg

Novi Sad, 21. jan. Pšenica: Srem. slav. ban. 162—164, be. 163—165. Ostalo pšenica neizpremenj. Koruza: be., srem., nova 75—76, ban. nova 72—74, srem. nova suš. Indija 84—85. Moka: be., ban.: og ogg 245—255, št. 2.

Mednarodne brigade pred Madridom

Boljševski oblastniki so upali, da jih bodo mednarodne brigade v Spaniji rešile. Toda te brigade, ki so sestavljene iz komunistov raznih držav na svetu, se niso obnesle. General Franco je vse njih napade odbil in trdno izvaja oblaganje Madrida s tem, da drži mesto v kleščah.

Kakšne so mednarodne brigade?

Sovjetski častnik, Ilja Ehrenburg, ki biva zdaj v Spaniji, jih — v nadi, da jih prikaže kot junake — takole popisuje:

Tu je neki 22 letni ljud iz Lvova, zločinec, ki je bil že tri leta v ječi. In mršavi Italijan z »redko kozjo bradico«, ki je bil kot avstrijski vojni ujetnik že v Rusiji v guberniji Tambov in je bil že ondi boljševik. Izselil se je v Francijo, kjer je rovaril po naročilu Kominterni.

Neki slovaški pastir, robot, preprost tant, ki se hoče kar tako vojskovati »zoper gospode«. Vidiš tudi Belorusa iz poljskih Stolpc, ki so mu sami starši oponesli, da je »negoda«. Dalje je tu nemški privatni docent, ki se je prej bavil s študijami o algal in spada zdaj k bataljonu »Thälmann«. — Vidiš še nekega Belgijca, ki je pustil doma ženo in pet otrok.

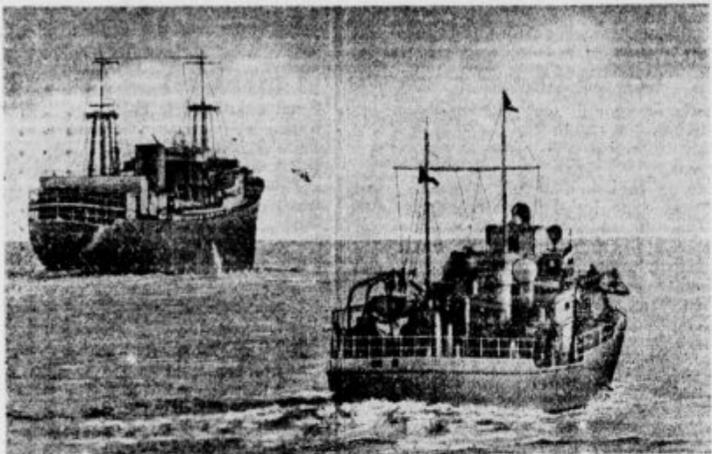
Največ pa vidiš tu francoskih komunistov iz rdečih pokrajín krog Pariza, Ivryja, Villejuifa, St. Denisa, Asnièresa, Suresnesja.

Skoraj nemogoče je, da bi se mogli vsi ti kaj sporazumeti med seboj, saj je tu prava pravcata babilonska zmešnjava jezikov. Edino, kar vsi razumejo, so marksistične besede, ko »internacionala«, »fašisti« itd.

Disciplina je strašna. Večkrat se ljudje napijejo alkohola in izginejo s svojega mesta. Le na dva načina moreš krotiti to mesano ljudstvo: da jih primeš z najstrožjimi postopki, kar znajo sovjetsko-ruski častniki in podčastniki in pa da so med čete pomešani »politični komisarji«. To poslednje je posneto po sovjetski Rdeči armadi. Komisarji niso le pri divizijah in brigadah, marveč tudi pri polkih, bataljonih, četah in poedinah skupinah. Njih naloga je, da sporočajo moštvo vsebino rdečih časopisov, da proizvajajo politične razgovore v boljševškem smislu, predvsem pa morajo ti komisarji čete večno nadzorovati, vohiniti med njimi in eleherni opozicijo že v kralji zadušiti. Za pouk teh »političnih komisarjev« služi poseben list »Komsar«.

Kakšne so mednarodne brigade odvele od povelj iz Moskve, je najbolj značilno to, da mora več ko 80 odstotkov teh komisarjev slušati naravnost Mosesa Rosenberga, torej vrhovno sovjetsko vodstvo v Spaniji.

Bodi da je bil strateški pomen mednarodnih rdečih brigad v Spaniji res neznaten, vendar predstavljajo te brigade tudi politično nevarnost za vso Evropo in ne le za Spanijo. Voditelji te svetovno-revolucijske armade so že večkrat izjavili, da se bo armada na povelje iz Moskve, vrgla tudi v druge države, če bo Moskva to zahtevala. Pisana družba raznih zločincev in obupancev je pripravljena vsak čas, da plane na kakršnokoli že evropsko državo in povzroči ondi rdečo morijo, kakršna je zdaj v Spaniji. Caka le povelja iz Moskve.

Malo prej, preden je izšla od ameriškega kongresa prepoved za izvažanje orožja, se je španski tovorni ladji »Mar Cantabrico« posrečilo doseči odprto morje s tovorom orožja in letal za 3 milijone dolarjev. Na sliki je vprav oni hip, ko je ladjo neki ameriški čuvajski parnik zadržal in spet izpustil. Na krovu so vidni zaboji z letali.

Indijska vas

Od 352 milijonov Indijcev jih živi 315 milijonov po vaseh, katerih je okrog 750.000. Te številke kažejo, da je Indija v pretežni večini kmečka dežela.

Posebna značilnost indijske vasi je njena osamljenost. Vsaka vas tvori celoto zase, ki sama sebi popolnoma zadostuje. Zemljepisno znanje Indijcev je zelo omejeno. V splošnem Indijec svoje lastne dežele sploh ne pozna, razen nekaj božjih poti in nekaj bližnjih vasi, v katerih navadno poišče svojim otrokom zakonske druge. Vendar se v zadnjem času tudi po vaseh že kaže vpliv modernih sredstev, zlasti ob glavnih železniških progah in nekaterih cestah, ki jih gradi angleška vlada.

Četudi se nova vlada zelo trudi razširiti obzorje kmečkemu prebivalstvu, se vendar ves ta vpliv razteza samo na majhen del prebivalstva. Reči smemo kar po pravici, da je vsaka indijska vas samostojno kraljestvo v malem.

Zelo je zanimiv floris indijskih vasi kajti že danes se pri gradnji novih vasi drže onih starih načrtov, kakršnih so se držali že leta 600 pr. Kr.

Najprej določijo prostor za boga, zaščitnika vasi. Tukaj zgradijo teraso v obliki četverokota. V sredo zavale veliko skalo in izklesajo iz nje kip, ki predstavlja napol človeka, napol žival in ga živordeče pobarvajo: to je Hanuman. Tega malika potem časte in mu od časa do časa tudi darujejo. Toda češčenje bogov v zadnjem času pomena in vera v bogove znatno peša. Večinoma se

zatekajo k Vedanu — filozofiji, ker jih vseh 33 milijonov hindujskih bogov ni moglo obvarovati onih, ki verujejo samo v enega boga. Kipi bogov pa še stoji na svojem mestu sredi vasi.

Vsaka vas je razdeljena na več delov, v vsakem delu živi posebna kasta. Ker so bramani najvišja kasta, zato imajo tudi najodličnejši okraj, ki leži vedno na tisti strani, odkoder piha veter. Sele ko so se oni naužili čistega zraka, naj ga dobe tudi parijci. Za te je vse dobro: pokvarjen zrak, stara obleka, raztrgani čevlji, ostanki jedil, razbita posoda, voda iz jarkov, meso poginulih živali...

V vsaki vasi najdemo pripadnike 10—15 kast. Vsaka kasta ima svoje poglavarje in svoje običaje. Zakoni se smejo sklepati le med pripadniki iste kaste. Drugo strogo pravilo pa je, da smejo jesti in piti samo to, kar je prišlo iz rok pripadnikov iste kaste.

V gospodarskem oziru se prebivalstvo deli na zemljiške posestnike, takoimenovane zemindarje, najemnike, obrtnike in parijce. Zemindar ima zemljo, a je ne obdeluje. Najemnik obdeluje zemljo svojega gospoda zemindarja, ki ga pa ne more odstraniti, če redno plačuje dajatve. Obrtnik mu izdeluje orodje, ki je potrebno za poljedelstvo in dobi za to določen odstotek pridelkov. Tesar mu preskrbi pluge, vozove in streho, tkalec mu dobavlja blago, čevljar mu dela čevlje, biče in mehove za vodo, kovač mu izdeluje in popravlja orodje, lončar posode, pralec opere vsak dan njemu in njegovi družini obleko, brivec mu brije brado in striže njegove otroke in nepokorne ženske. Pometalec mu pometa hišo, pletar mu napravi potrebne košare, zvezdoslovec določi dan setve, žetve, poroke, napoveduje ugoden čas, dela dež in lepo vreme.

Parijec nima ne zemlje ne pravic in ne deleža od pridelkov. Živi kot delavec in služabnik drugih. Ker nima ne zemlje ne pravic živi kot tovarna živina in je pripravljen vse storiti in pretrpeti za pest riža.

Dandanes se pojavlja med parijci gibanje, da se ločijo od hinduizma, ki jih je preklel in izobčil.

Ti ubogi ljudje so žrtev hinduizma, ki je temelj tudi vsemu socialnemu življenju. Kdaj bodo rešeni iz svojega groznega položaja? Zgodovina prča, da ne bo indijska vas rešena spon hinduističnega socialnega reda, dokler ne bo sprejela krščanske vere, ki edina more rešiti tako težko socialno vprašanje. Katoliško Cerkev čaka tu veliko nujnega dela.

Pisatelj knjige »Kako postanem milijonar?«, katera je doživela velik uspeh.

Tako v Angliji nabirajo novake za vojaštvo. Podoba je s trga v Rochlordu.

Še eden, ki je spregledal

(Glas iz »obljubljene dežele«.)

Najprej se je spreobrnil Roland Dorgéles, potem André Gide, nato Citrine, angleški delavski tajnik. Vsi ti so opisali svoje hude doživljanje v Sovjetiji. Zdaj je spet na vrsti francoski pisatelj, Céline, ki je nedavno izdal spis z imenom »Mea culpa«.

Pred nekaj leti, ko še ni videl Rusije na lastne oči, je Céline navdušeno zapisal: »Torej — proletarijat je svoboden. Nobene zmore ni: vse je njegovo, vsa produkcijska sredstva — od pipe do bobna. In zraven še tvornice in rudniki. Pa še z omako! Banka — potica! Zdjaj pa na plan! Tudi vinogradi. Vstani, rudar, rudnik je tvoj! Pelji se vanj! Nič več se ne boš pritoževal. Petnajst frankov na dan zaslužiš in ti so čisto tvoji!«

V Célinovem sedanjem spisu: Mea culpa — pa bereš: »Materijalistični komunizem obožuje samo mampona in kjer ima ta besedo, ondi je na vrhuncu samo tisti, ki je najbolj ciničen, najbolj zabit, najbolj surov, nikoli pa ne tisti, ki je najboljši. Le ogledite si to Sovjetsko unijo, kako se je ondi denar spet lepo razšopiril! Kako naglo se je razkorčila tiranija! Zakaj pa zasluži brhki inženjer kar 7000 rubljev, a postrežnica samo 50? Mislim pri tem le na Rusijo! — Omama, sama omama! Zakaj stane par podplatov 80 frankov? In bolnišnice! Seveda ne pišem o tistih v Kremliju in za tuje. A po drugih kar vse piči same umazanosti. Rusi se preživljajo le z desetinko dohodkov, ki so potrebni za normalno preživljanje. Vsa Rusija — izvemši policije, propagandnih ustanov in vojaštva, se preživlja samo z desetinko tega, kar bi bilo potrebno za življenje.«

Célinove besede so jasne. Obžalovati je le, da so ti ljudje potrebovali toliko časa, preden so razumeli, kaj sta komunizem in boljševizem!

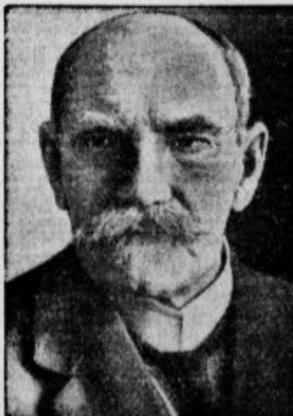

Holandska kraljica Viljemina je prišla v tirolski kraj Igls.

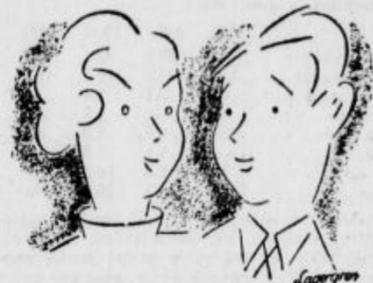
Če hočete vedeti

V Ameriki, kjer je vse nemogoče mogoče —, trdi 14 ljudi, da ima okostnjak Krištofa Kolumba, čeprav je zgodovinsko dognano, da počiva v svoji španski domovini. Ko si je neki ameriški učenjak trudil nekemu starinarju, ki je javno razstavil »Kolumbov okostnjak«, dokazati, da je v zmoti, je bil obsojen na globo radi motenja trgovskih poslov.

V nekem ameriškem muzeju je mimo drugega tudi voščena plošča, ki jo je angleška kraljica Viktorija z nekim sporočilom poslala abesinskemu cesarju in ki so jo 4. maja 1833 predvajali cesarju na fonografu.

Pehr Svinhufvud, sedanji predsednik Finske.

»Zal, vam ne morem prebrati svojih pesmic, gospodična Metka, ker sem jih poslal uredništvu leposlovnega lista.«
»Kadar Vam jih bodo vrnil, mi jih pa boste dali brati, kaj ne?«

Tudi omake imajo svojo zgodovino

Spartanci, ki pač ne slovijo za imenitne kuharje, so bili vneti ljubitelji omake. Njih slavn črna »čorba« pač ni bila drugega ko iz krvi in vina zmešana juha, ki je vprav radi pikantne omake ostala vsakemu Lakedemconu za zmeraj v spominu. — Razen soli in vsakovrstnih začimb je poglavitna sestavina vsakršne omake — mast, presno maslo, največkrat pa olje, olje v raznih oblikah, tja do ricinovega, ki ga Kitajci prilivajo svojim omakam.

Neskončno je število omak, ki so našteje v kuharskih bukvah vseh časov. Njih kuha se je mnogo spreminjala in epremenila. Stari »mojster omak« je delal omake z retortami in lonci in tudi moderno »omakarstvo« umetnost primerjajo z delovanjem kemika. Na vladarskih in plemiških dvorih so imeli posebne »omakarje«, ki niso imeli drugega opravka, ko da so proizvajali te dragocene dodatke za k jedem.

Kuhinja Filipa Drznega je imela tri omakarje in francoski kralj Karel VII., je imel dva in ta dva sta imela štiri »omakarke pomočnike«. Za omake so uporabljali najdragocenejše začimbe in dišave tujih dežel. Mimo popra, ki so po našem mnenju vendarle premalo štedili z njim, so uporabljali tudi mošus in ambro, česen, muškato in čebulo, peteršilj, žajbelj, jesh in gorčico. Zlasti jesh je imel veliko besedo, zakaj omakarje so po njih stanu prištevali k tvorničarjem za jesh, kakor je brati v določbah tega čudovitega poklica.

Iznajditelji slavni omak so bili jako ugledni veljaki in Rabelais ki ni niti malo zaničeval jedajo, je prišteval tistega moža, ki je prvi pripravil »omako à la Robert« k velikim dobrotnikom svoje domovine, ker da je »ustvaril nekaj poživiljočega in razveseljivega«. Najvažnejši znak teh slavni omak, ki so jih predvsem znali pripravljati Francozi, je bila njih pikantnost in ostrost. Kuhar Friderika Velikega, Noel, je bil odlični mojster te stroke in ga je jako upošteval njegov gospod, ki mu niso bile omake nikoli dovolj hude in ki je jedel celo govedino v omaki iz žganja in česna. — Sele kasneje so bile omake bolj mile. — Tudi dandanašnji so omake na prvem mestu v kuhni, vprav omake narajajo jedi okusne in privlačne.

Kadar si kak Skot na Skotskem prižiga svojo cigaro.

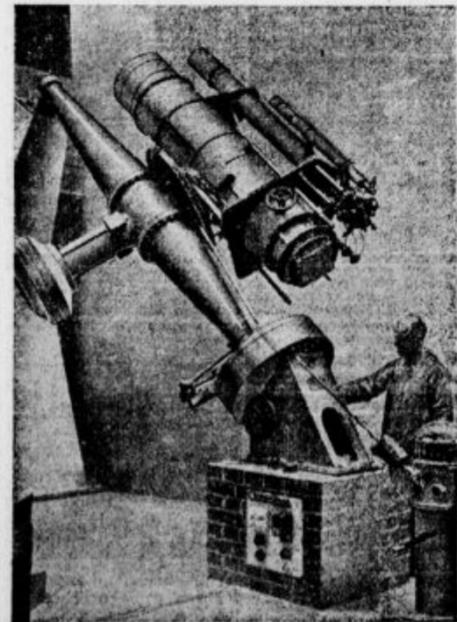
ZA LEDVICNE BOLNIKE.

Sirovi keksi (za eno osebo)

100 gr presnega masla mešaj, da se začne peniti. Polagoma primešaj 1 jajce, 5 gr kravjega in 55 gr parmezanovega sira. Slednjic prilij še 200 gr mleka Testo na tenko razvaljaj in izrežes majhne, okrogle oblike in jih rumeno opržiš. Potem nastrgaš nekaj bohinskega sira, pomešaj s presnim maslom in polagaš to mažo med dva in dva kexsa.

Pomarančni narastek (tudi za diabetike)

Iztisneš sok iz 4 pomaranč dodaš nastrgano lupino 1 pomaranče, 2 jajci, četrt litra belega vina, 2 tableti saharina. To mešaj na ognju in dodaš 2 listka želatine in venomer vtepaš. Potem napolniš kozarce s tem.

Zeissove tvornice v Jeni so pravkar izdelale za univerzitetno zvezdarno v Carigradu, objektiv s 300 milimetrovsko odprtino, 1 1/2 metrsko goriščno razdaljo in 24 x 24 centimetrovsko velikostjo plošče. Plošča leži na dolgi polarni oši in ima dve daljnovidski cevi in električni pogon za ure in sekundno kontrolo, tako da more biti ta priprava natančno usmerjena na določeno nebesno točko tudi za delj časa obnavljanja. Tako je torej gibanje zemeljske krogle izločena med opazovanjem. Orjaška kamera stoji v gibljivi astronomski kupoli s premerom 6 1/2 metra.

Mednarodna razstava v Parizu

Generalni komisariat Mednarodne razstave v Parizu nas naproša, da objavimo:

Opozorjamo javnost na razne namenoma neresnične vesti, ki se razširjajo glede otvoritvenega dne pariške razstave. Dan otvoritve te velike mednarodne manifestacije je in ostane 1. majnik, kot je bilo sklenjeno. Zastopniki tiska so se lahko na lastne oči prepričali, da dela za pripravo razstave z veliko bržino napredujejo. Generalni komisariat je tudi naprosil svetovni tisk, naj z njim sodeluje na svoj svojeviti način, da bo triumf francoskega ugleda tudi odgovorjal ogromnemu delu, ki ga zahteva organizacija razstave.

VOZNE UGODNOSTI ZA OBISKOVALCE RAZSTAVE

Inozemski obiskovalci mednarodne razstave v Parizu bodo deležni mnogih ugodnosti, ki jim bodo olajšale vožnjo in bivanje v Parizu. V ta namen je bila izdana posebna legitimacija, katere nosilci imajo pravico do ugodnosti, ki jih bodo navedli. Legitimacija bo izdana na ime udeleženca, bo imela svojo številko ter bo imela tudi polni naslov nositelja. Izšla bo v najkrajšem času ter bo razposiljena po vsem svetu, kjer se bo lahko dobila pri turističnih agencijah in pri odborih za propagando za pariško razstavo proti plačilu 20 frankov (okroglo 40 Din). Legitimacija bo veljavna od dne 15. aprila 1937 dalje. Svojo moč bo ohranila polnih 60 dni (od dneva, ko je bila kupljena). To velja do vključno 15. novembra 1937.

Legitimacija bo dala pravico do naslednjih ugodnosti:

1. 10-kratni obisk razstave za polovično ceno.
2. Znižanje voznine po železnicah izven Francije za 25% do 80%, odnosno od posameznih dežel in od tega, če bo obiskovalec potoval sam ali v skupinah, ali pa ob priliki kakšnega istočasnega kongresa.
3. Znižanje voznine po francoskih železnicah za polovico. Potnik si lahko izbere katerikoli prago in se med potjo v Pariz lahko ustavi poljubno-krat. Ako ostane v Parizu 5 dni, vključno dneva prihoda in odhoda, se bo potnik smel voziti za polovično ceno po vseh francoskih železnicah kamorkoli in se bo lahko ustavljal poljubno-krat.
4. Znižana voznina po letalskih progah »Air France« za 10% za enostranske potne listke in 18% za obojestranske, kar predstavlja zadnje našeto znižanje za celih 28%.
5. Znižanje voznine za velike avtomobilske prevozne proge, ki izvirajo v Parizu.
6. Posebne znižane vstopnice za gledališča, koncerte, kine, muzeje, državne palače itd.
7. Na pariških kolodvorih bo na razpolago posebna pisarna, ki bo potnike z legitimacijo informirala o vsem, kar morajo vedeti (hoteli, prenočišča, penzije itd.).
8. Velika trgovska podjetja bodo v kratkem obznanila ugodnosti, ki jih bodo naklonila vsem obiskovalcem, ki bodo imeli pri sebi legitimacijo.
9. Legitimacija bo dala naposled tudi pravico do posebnih avtobusnih in železniških izletov — na pariško razstavo — s pavšalno ceno za vožnjo, hotele, prehrano itd., ki jih bodo organizirala razna turistična podjetja.

Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad v obliki enomesečnega brezplačnega pošiljanja »Slovenca«.

REŠITEV ZLOGOVNICE

Članec, eksekutor, sleme, voda, epoha, tele, izgon, anoda, napis, Boris, oktet, Njemen, zemlja, drznost, eter, žamet, jelen, Erjavec, mlaka, ponev, Rjavina, izpad, hlače, Asjen, Joahim. — Če sveti Anton z dežjem prihaja, se dolgo potem zemlja napaja.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 22. januarja: 11 Solska ura: Kako so si narodi delili svet-dialog (vodl g. dr. Branko Vrčon) 12 Iz naših lovs in gavov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, sporod. obvestila — 13.15 Operna glasba (Radizki orkester) — 14 Vreme, borza — 18 Ženska ura: Zena po trgovskem in obrtnem zakonu (g. dr. Donata Capuder) — 18.30 Saint Saens: Zivalski karneval (plošče) 18.40 Francosčina (g. dr. Staniko Leben) — 19 Cas, vreme, poročila, sporod. obvestila — 19.30 Nac. ura: Srbska kraljica Jelena Anžunavska (dr. Dragomir Marić iz Beograda) — 19.30 Zametkovosti 20 Prens 12 Maribor: Simfonični koncert Glasbene Matice — 22 Cas, vreme, poročila, sporod. — 22.15 Sio-vanska glasba na ploščah — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 22. januarja, Beograd: 20 Zagreb. — Zagreb: 20 Dobrotniški koncerti, Danaj: 20.15 Corneliu-sova lirčna drama »Cid«, — Budimpešta: 20.40 Dohana-nylov koncert, — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba. — Rim-Bar: 20.40 Benastkyjeva opereta »Jmiz«, — Praga: 19.30 Kabaret, — Varšava: 20.15 Koncert filhar-monije, — Berlin-Stuttgart: 20 Zabavni koncert, — 21 Vojaška godba, — Königsberg: 20.10 Wolfova opera »Corregidor«, — Lipsko-Frankfurt: 20.10 Velik zabav- ni koncert, — Köln: 20.10 Vojaški večer.

Uradna vremenska poročila

Zveza za turistični promet v Sloveniji, Ljubljana, Tajska-prometne zveze v Mariboru, Jugoslovanska zimsko-sportne zveze in Slovenskega planinskega društva z dne 21. januarja 1937.

Temperatura se je znižala, barometer se dviga, lahen zapadni veter zmanjšuje oblačnost. V krajih, kjer je večerjati veter razmoči vrhno plast snega, je smuka neugodna, v višjih ležah, kjer temperatura ni pršla nad ničlo, je smuka ugodna, kar se vrhna mehka plast novega snega ne odira globoko.

Bokinjaška Bistrica, danes: —29 C, 10 cm južnega snega, smuka neugodna.

Dom SPD na Komni, danes: —20 C, 35 cm novega snega na 70 cm podlagi.

Pokljuka, večerj: —29 C, 15 cm novega snega na 35 cm podlagi.

Gorjuše, večerj: 10 C, 5 cm novega snega na 35 cm podlagi.

Popel, večerj: —40 C, 10 cm novega snega na 30 cm podlagi.

Kranjska gora, danes: —130 C, 15 cm pršica, san-kališče in drališče uporabno.

Pršič, danes: —49 C, 30 cm snega.

Tanar, danes: 34 cm pršica.

Rateče-Planica, danes: —109 C, 15 cm pršica, drališ-če uporabno, skakalnice uporabne.

Zelenica, večerj: —39 C, 15 cm pršica na 60 cm podlagi.

Spot

Državno prvenstvo v Mariboru odpovedano vsled slabih snežnih razmer

Izbirna tekma za sestavo državne reprezentance.

Maribor, 21. januarja.

Kar je prvenstvo v Mariboru odpovedano, priredi JZSZ v soboto 23. t. m. in v nedeljo 24. t. m. izbirne tekme v teku in skoki, dostopne vsem verificiranim tekmovalcem klubov JZSZ. Izvedba tekm je poverjena SK Iliriji in SK Rateče—Planica in se vrši pod nadzorstvom zveze. — Start za tek bo ob 13.30 uri v soboto, kraj bo objavljen na postaji. Skoki se prične v nedeljo ob 13.30 na skakalnici pri postaji (60 m).

Prijave je na zaveznih prijaviteljih izročiti do sobote do 11. ure v penziju Jalovec, kjer se bo nato izvršilo zbranje, h kateremu imajo pristop zastopniki klubov. Za ločene skoke je možna pri-

Občni zbor SSK Maratona

Maribor, 21. januarja.

Sinoci so se zbrali zopet idealni športni delavci SSK Maratona k svojemu šestemu rednemu občnemu zboru, ki se je vršil v mali dvorani na Aleksandrovi 6. Kakor ob vsaki priliki, so tudi pri obnem zboru pokazali Maratonci svo discipliniranost. Udeležba je bila namreč rekordna ter se v tem pogledu ne more primerjati z Maratonom občni zbor nobene mariborske organizacije. Med drugimi sta posetila občni zbor tudi častni predsednik kluba dr. Wankmüller in predsednik Mariborske zimskošportne podzveze kap. v p. Miloš Gmus, ki je pozdravil zborovalce v imenu MZP. Občni zbor je vodil predsednik kluba inž. Ivan Lah. Poleg njega so poročali še podpredsednik dr. Josip Meško, tajnica Lovšetova, blaginik Poženel, gospodar Novak, za preglednike Grešak, nato pa načelniki sekcij: za lahkoatletiko Grmovšek, za težkoatletiko Sapec, zaplavljeno Rostacher, za kolesarsko Strucelj, za boksarsko Sapec, za kegljsko Strucelj, za šahovsko Zagoršek in za dansko Lovšetova mesto odsotne načelnice Zolgerjeve.

Iz vseh poročil je odsevalo veliko delo in pestro življenje v tej veliki naši športni organizaciji, ki si je v teku šestih let utrla pot v težkih razmerah ter zavzela trdno pozicijo v našem športnem življenju. Tudi v preteklem poslovnem letu se je vršilo delo v klubu v onem okvirju, ki je bil začetan klubu pred šestimi leti ob njegovi ustanovitvi. Vodilo je bilo: zdrav duh v zdravem telesu in se zaradi tega poleg športne vzgoje ni zanemarijala tudi vzgoja duha. Maratonci izpolnjuje s tem važno poslanstvo v našem športu in vprav zaradi tega dosega zavidljive športne uspehe, kakor nobena druga naša športna organizacija. Delo kluba ne raste samo v globino, temveč tudi v širino. Ustanovile so se v preteklem poslovnem letu nove sekcije, ki so zopet zalele nove plasti članstva, stari članom pa so podale možnost udeleževanja tudi na drugih področjih. Omenjamo samo kegljsko sekcijo, ki je prva pri nas začela s športnim kegljanjem in pa šahovsko sekcijo, ki je pridobila klubu večje število novih prijateljev. V vseh panogah športa, ki jih klub goji, se kaže znaten napredek. V lahki atletiki je v preteklem letu poseval klub posebno pažnjo vzgoji naraščajo ter se ponša danes z najboljšim pomladkom. V teški atletiki so se zopet proslavili stari klubovi borcev, predvsem Ivan Pirher, ki je zastopal našo državo v reprezentančni borbi z Grčijo. Mladi Dolinšek, katerega je zveza zaradi njegovih uspehov poslala na berlinsko Olimpijado.

Poživela se je lani tudi plavalna sekcija ter se pomnožila z velikim številom izvrstnih mladih moči, tako da je Maraton za ljubljansko Ilirijo danes v slovenskem plavalnem športu drugi. Od prireditve, ki jih je klub imel v pretekli sezoni, omenjamo samo državno plavalno prvenstvo, ki

Kofec, večerj: 10 cm novega snega na 28 cm podlagi.

Velika planina, danes: —29 C, 7 cm novega snega na 50 cm podlagi.

Dom na Kravcu, danes: —39 C, 30 cm subega snega.

Pezek, danes: —19 C, jasno, 15 cm pršica na 40 cm podlagi.

Senjorjev dom, danes: —60 C, 25 cm pršica na 35 cm podlagi.

Poca, danes: —50 C, 30 cm pršica na 50 cm podlagi.

java isto tako na zaveznih prijaviteljih do nedelje ob 11. uri dopolne v penziju Jalovec.

Kandidati za tek na 18 km in stajeto tečejo progo 18 km enkrat, dočim bodo morali kandidati za 50 km tek teči 18 km progo dvakrat z istim startom in se jih bo tudi pri prvem pasiranju cilja stopalo in klasificiralo tudi za 18 km tek. Kandidati za kombinacijo se klasificirajo skupno s skoki. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSZ. Prijaviteljni ni.

Na podlagi rezultatov se bo sestavila zvezna reprezentanca in bodo vsi tekmovalci, ki bodo določeni v reprezentanco, nato trenirali teke in skoke v Planici do odhoda naše ekipe.

je pridobilo klubu sloves najboljšega organizatorja takih nastopov v državi. Klub je širil misel za šport tudi na deželi ter je priredil več uspešnih propagandnih nastopov. Zelo lepo se je razvijala tudi klubova sekcija v Rusah, ki je tako napredovala, da šteje sedaj 24 aktivnih športnikov in 45 podpornih članov ter si gradi lastno telovadno dvorano, ki bo stala okrog 35.000 Din.

Za prihodnje poslovno leto si je izvolil klub naslednji novi odbor: predsednik inž. Ivan Lah, I. podpredsednik inž. Erik Eiselt, II. podpredsednik Jože Planinsek, I. tajnik Ivan Sušnik, II. Poldka Lovšetova, III. Franc Celofiga, blaginik Jože Matlesič, gospodar Franc Seidler, revizorji ravnatelj Franc Hrastelj, Jože Poženel in Ciril Grešak, člani razsodišča dr. Josip Leskovar, dr. Alojzij Juvan in dr. Adolf Obrat, odborniki: ravnatelj Jože Lečan, Kores Martin, Kramberger Franjo, dr. Josip Meško, Sekolec Franjo in inž. Škarabot France, klubova zdravniška služba: dr. Alfonz Wankmüller, dr. Jože Žitnik in dr. Janez Schrott; načelniki sekcij: lahkoatletike Joža Smerdel, težkoatletike Joža Vidic, kolesarske Strucelj Franc, plavalne Rostacher Franjo, boksarske Medved I., kegljske Strucelj Franjo, šahovske Kolman I., zimskošportne Sapec Fric. Na občnem zboru se je ustanovila še table-tenis sekcija, ki jo bo vodil Vrstovšek I. Ob zaključku občnega zbora so se napravili važni sklepi za bodoče delo kluba, s katerimi naj se reorganizira klubovo življenje v tem pravcu, da bo mogel svojo delo še v mnogo večji meri prenesti iz ozkih mej zgolj športnega udeleževanja tudi na druga polja, da zajame in združi v svoji sredi tudi ono številno mladino, ki danes še stoji ob strani. Obnem bo klub v bodočem letu poseval vsa skrb, da si najde nov športni prostor, ki bo zadoščal vsem potrebam kluba ter mu nudil večjo možnost udeleževanja na športnem polju, kakor dosedajni prostor na Livadi. Z novim prostorom bi bilo rešeno vprašanje tudi za vsa druga društva, v kolikor ista potrebujejo športne prostore. V tem svojem delu bo klub upravičeno lahko apeliral na našo javnost, ki ga mora podpreti z vsemi močmi, da zagotovi idealni našy organizaciji še večji razmah.

LZSP (Službeno), v petek, dne 22. i. m. ob 28 v danskem salonu kavarne Emona seja upravnega odbora. Točno in sigurno.

SK Ilirija (Smučarska sekcija), Vodstvo smučarske sekcije obvešča svoje članstvo, da priredi pod nadzorstvom zveze v soboto in nedeljo, dne 23. in 24. t. m., v Planici tekme v teku na 18 km in v skokih. Start in cilj za teke bosta objavljena pravočasno. Skoki se vršijo popoldne na 60 metarski skakalnici ob progi. Tekme bodo istočasno izbirne za sestavo državne reprezentance za naslednje štane je start obvezen: Knap, Mrak, Pribošek, Istenič, Gregori, Stolar, Zupan, Hedenik. Imenovani naj bodo pravočasno na startu. Tisti, ki pridejo v postoj za bivanje v domu dobijo nakaznice v domu ob prihodu. Vsem ostalim članom se start priporoča. Prijave se sprejemajo v soboto do 11 dopolne v hotelu Jalovec.

V domu na Kofecih prične v nedeljo, dne 24. januarja, pod vodstvom zveznega učitelja, 7 dnevni smučki tečaj, ki se vrše drug za drugim od nedelje do četrte sobote. Popolna oskrba tečajnikov za vseh 7 dni z dobro, domačo štirikratno prehrano na dan, prenočiščem in kurjenih sobah in honorarjem smučkega učitelja stane 60 Din. — Vozne uložbe na železnici 50 od stotkov. Snežne prilike so zelo ugodne, 10 cm pršica na trdni podlagi. Prijave sprejema oskrbnica planinskega doma na Kofecih in daje tudi vsa tozadevna pojasnila.

Naročaje in čitajte naša katoliška dnevnika »Slovenec« in »Slov. dom«

1925 in 1926; Šorli dr. Ivo; Rogaška Slatina, drž. zdravilišče, 1922; Verk Miloš; Rogaška Slatina, zletil, sprehodi, Maribor 1923; Silvin Sardenko; Rogaška Slatina po vtiših slatinskih gosta, Celje 1931.

Zal, da je le malo slovenske literature o Rogaški Slatini Slovenska javnost se je začela le polagoma zanimati za to naše najmoderneje zdravilišče. Globoko je bila ukoreninjena mrznja do Rogaške Slatine iz nedavno preteklih časov v sre narodno čutejih Slovencev, da jih ni moglo razveseliti niti dejstvo, da je to sijajno zdravilišče z vsemi neprecenljivimi svojimi zakladi prišlo v njih last.

Rimski Noricum je Slovenem premalo znan; spominja zgodovinar Muchar dr. Albert v enako imenovani knjigi, Gradec 1826. V čimti vrednot Rogaške Slatine so nam Nemci bodričen zgled. Posamezni pisatelji so napisali o Rogaški Slatini po več knjig Glax dr. Julij od l. 1874 do 1880 vsako leto po eno; Hoisel dr. Jožef trinajst večjih spisov o Rogaški Slatini. Večje delo o zdravilnih vireh Rogaške Slatine pripravlja mladi hrvaški znanstvenik kemik dr. Adolf Režek.

Kolikor smo mogli presoditi, šteje nemška literatura o Rogaški Slatini preko 130 večjih spisov, na manjše razprave se nismo ozirali. Gotovo, da ima naša država veliko krajev, ki so lepi kakor Rogaška Slatina in morda še lepši. Ali bolj ko po svoji naravni krasoti pravično slovi Rogaška Slatina po zdravilni dobroti in vrednosti svojih rudniških virev. Za Bledom nima Slovenija letovišča in nima Jugoslavija zdravilišča, ki bi našo ožjo in širši domovinsko tako lahko in neprisižno seznanjalo in družilo s širokim svetom kakor Rogaška Slatina.

Dodatek. Ob sklepu »Opisa našega prvega zdravilišča« bodi pripomnjeno, da okvir teh zgodovinskih zapiskov ni prav dopuščen, da bi se v njem spisal še vse to, kar se je v najnovejšem času lepega, dobrega in za blagor gostov kakor zdravilišča koristnega zasnovo in naredilo pod sedanjim ravnateljem Iv. Gračnarjem in ob naklonjenosti sedanjega bana dr. M. Natlačenca. To vse bodi prihranjeno za posebno poročilo, ki naj prilično izide ob začetku letošnje sezone, v maju.

Opis našega prvega zdravilišča

(Po raznih virih sestavil dr. A. M.)

(Konec.)

6. Še tri zdravilne reči.

Poleg zdravilnih vrelcev so v zdravilišču gostom na razpolago še tri reči, ki niso brez zdravilnega in blažilnega pomena za gosta. Ne mislimo na restavracije za djetično kuhinjo, dasi tudi to ni brez pomena; tudi ne mislimo na dostojne zabave in predstave v kinu in gledališki dvorani; enako nimamo v mislih knjižnice ali celo kegljišča, kjer se vedri in kratkočasni duh in telo. Zdravilišče ne sme biti brez veselja in veselih ljudi. »Bilo ni godu, svatovanja, semnja, da tja ne bili bi vabili ga...« namreč veselja in veselega človeka, kakor misli naš pevec Prešeren.

Ko gledamo na zdravilišče v zarji zdravja, mislimo tudi na sledeče tri reči: Kopeli, gibanje v prostem zraku, glasba.

Zdravilišče ima tri glavna kopališka poslopja: Styria I., Styria II. in Hydroterapijo. Razen teh je še novo plavalno in sončno-zračno kopališče. V Styria I. in II. se oddajajo različne zdravilne kopeli v kopalnih kadeh, v poslopju za Hydroterapijo pa raznovrstne procedure s tehničnimi napravami po zdraviliških predpih.

Zdravnik dr. Matija Macher in z njim vsi vsakokratni kopališki zdravniki priporočajo zmerne gibanje v čistem in zdravem slatinskem zraku. Prav zato je v zdravilišču toliko krajših in daljših, bližnjih in daljnih sprehajališč v zdraviliškem ozemlju in okolici.

Tudi glasba je zdravnica. Vsako zdravilišče, ki hoče nositi to ime, mora imeti zdraviliško godbo. Glasba je važen činitelj v zdraviliškem prometu in zdravstvenem predmetu. Glasba oživlja gostu neugodne in mrtve trenutke njegovega bivanja v zdravilišču. Zdravnik visoko cenijo vrednost zdraviliške glasbe. To umevanje je pokazala letos uprava zdravilišča zlasti prireditelj dveh izbranih opernih predstav in šestih simfoničnih koncertov po ljubljanski operi in njenega orkestra.

Pohvala in zahvala gostov iz mednarodnega sveta je izzvenela v prošnjo in pobudo za stalno uvedbo teh predstav in koncertov v sleherni prihodnji sezoni.

Dobro zdravnik je umetnik in dober umetnik je zdravnik. O tem bi mogla mnogokaj povedati kronika Rogaške Slatine. Kadar je bila Rogaška Slatina gospodarsko močna, je bila tudi kulturno napredna. V svoje zdravilišče ni privabila samo uglednih zdravnikov, ampak tudi sloveče umetnike iz našega in mednarodnega sveta. Mogli bi našteti imena glasbenikov in pevcev svetovnega slovesa, ki so s svojim glasbenim nastopom kakor Liszt ali s svojim pevskim koncertom kakor Rijave počastili in vedrili zdraviliške goste in prostore.

Zdravilišče brani nekaj lepih kiparskih in slikarskih umetnin. V zdraviliški kapeli, ki je lepo stavbno delo, ima podoba sv. Ane, zdraviliške zaščitnice, in podoba sv. Jožefa; oboje umetniško delo slikarskega mojstra Adama Weissenkirchnerja iz 17. stoletja. V »Zdraviliškem domu« v koncertni dvorani so štiri znamenite, na presno slikane podobe, ki predstavljajo štiri zgodovinske dogodke v Rogaški Slatini: Odkritje vrelcev po grofu Zrinskem, sprejem zdravilišča v deželno last po grofu Attemsju, obisk zdravilišča po pokrovitelju nadvojvodi Ivanu, poklonitev kralju Aleksandru po treh zastopnikih treh zedinjenih narodov: po srbskem državniku Stojanu Proliću, po hrvaškem učenkju don Buliču, po slovenskem pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Prve tri freske je napravil Schrötter iz Grada, četrto Vavpotič iz Ljubljane.

Prezreti ne smemo sohe sv. Janeza Nepomuka v zdraviliškem parku, doprsnega kipa ob izhodu sprehajališkega hodnika, na desni; Hygeia, na levi; Aesculap, Oboje iz leta 1854. Precej in preveč skrito med cipresnim gajem stoji spomenik grofa Ferdinanda Attemsa iz l. 1828.

Svoje spoštovanje do slovenske kulture in slovenskih kulturnih delavcev je pokazalo zdravilišče, ko je po nagibu ravnatelja dr. Štera 1923 sprejelo pod svojo gostoljubno streho pisatelja in pesnika Josipa Stritarja na večer njegovega življenja. »Stritarjev dom« s spominsko ploščo nam ohranja naš spomin.

Zdravilišče ni razkošno in potratno podjetje, tudi ne podjetje za pridobivanje dobička, marveč je ustanova, ki je posvečena ljudskemu zdravju. To bi morala predvsem upoštevati država pri novih investicijah za zdravilišče. Državnemu in ljudskemu blagru bi mnogo več neslo, ko bi se s sezonskimi dohodki predvsem razširile kopeli, zboljšale zgradbe, znižale cene; da bi bilo mnogim tuzemskim in inozemskim gostom omogočeno in zaželeno posetiti zdravilišče in bi se tako tuj denar zbiral v naši državi.

Zdraviliščem more obstanek in srečen razvoj omogočiti samo država. Obnem bi morali vsi mednarodni činitelji skrbeti za to, da zdravilišče, svojemu namenu in imenu zvesto, ohrani človekoljubno zdraviliško smer. Vsem stanovom in stojem naj bi bilo mogoče iskati in najti ozdravljenja in okrepitva v zdravilišču. Pa tudi gostje naj ne zahtevajo preveč letoviliških in drugih manj potrebnih zahtev, zavedajo naj se predvsem prihoda in cilja v zdravilišču: zdravljenja. In prav pri zdravljenju pomeni v tem in onem malo manj — v zdravju in odpočitku malo več. Kdor prihaja v zdravilišče s pravim namenom, odhaja iz zdravilišča dušno in telesno okrepčan in obogaten z lepimi spomini. Najslabši gost za vsako zdravilišče je tisti, ki za čas svojega zdravljenja neprimerno razudano živi. Ako se taki zgledi le preveč in prevečkrat pomnože, utegnejo škodovati ne le ugledu takih zdraviliških gostov, marveč tudi pravemu smotru zdravilišča.

Skof Strossmayer je 1903 z balkona svojega stanovanja v Rogaški Slatini pozdravljaj spodaj zbrane slovenske in hrvaške množice ter med drugim, želeč zdravilišču najlepšo bodočnost, dejal besede, ki žare zares v zarji zdravja: »Poleg milosti božje se moram za svoje dolgo življenje zahvaliti Rogaški Slatini!«

7. Viri.

Pričujoči zapiski so povzeti večinoma po nemških virih, navedenih v besedilu samem, in le deloma tudi po slovenskih, ki so: Kolterer dr. Fr.: Zdravilišče Rogaška Slatina, 1929; Kovačič Fr.: Nadzupinja Sv. Križa, Ljubljana 1914; Mal dr. J.: Zgodovina slovenskega naroda, Celje 1931; Rogaška Slatina, Zdraviliški Vestnik, letniki 1924.

*** KINO ***

TEL. 22-21 **UNION**

Willy Forstova filmska umetna
Burgtheater
Werner Krauss, Hortense Raky, Olga Gehova,
Willy Eichberger, Hans Moser

TEL. 27-30 **SLOGA**

Danes poslednji! **Lehárjeva** melodiozna
opereta „Wo die Lerche singt“
Skrjanček poje žvrgoli...
V glavni vlogi poje **Martha Eggerth**

TEL. 21-24 **MATICA**

Danes premiera monumentalnega filma v
nemškem jeziku
Revolta na brodu Bounty
Charles Langhton, Clark Gable, Franchot Tone
Danes samo predstava ob 16. uri
Večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta!
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Meteor pade z neba

14.
Stežesledec jo popiha.

Petelinu pa je bilo nazadnje vsega tega dovolj. Pišite me v uh vsi skupaj! si je najbrž na tihem mislil. In je s kljunom kar na lepem preluknjal žepno rutico, ki je imel z njo zavezano glavo, ter bojevito zakikirikal: kikiriki! in se spustil v divji beg.
»Držite ga, držite!« je Tinček ves prestrašen zakričal in planil na noge.
Med našimi junaki je nastala nepopisna zmešnjava. Sprva nikomur niti na misel ni prišlo, da bi stekel za petelinom. Obstali so na mestu kot vkovani in debelo zijali za begunom. In kar je bilo pri vsem tem najlepše: kuža Muki je bil najbrž prepričan, da se hoče petelin merit z njim v teku, pa se je zaprašil za njim, kakor da mu hoče na vsak način odnesti svetovni rekord. Ko je ubogi petelin videl, da Muki teče za njim, je napel vse sile in tekal, kot da ga nese veter.

»Za njim!« je zakričal Tinček. »Ujeti ga moramo za vsako ceno. Brez njega meteorja ne bomo našli!«
Tovariši so si na njegov poziv nabrusili pete in jo ucvrli za petelinom, kakor da gre za življenje in smrt.
Nekje sredi poti pa jim je petelin nenadoma izginil izpred oči. Dečki so presenečeni obstali in se ozirali na vse strani.
»Ali se je v zemljo udrl, kali?« se je čudil Tinček in vrtil glavo, kakor da jo ima nasajeno na drugo. Petelina ni bilo nikjer.
»Zdaj pa imamo meteor!« je žalostno dejal Profesor.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnishva lista.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petimsa vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vnajem

Trgovina in gostilna
v zelo prometnem industrijskem okraju se da takoj v najem. Vprašanja in ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod št. 1031. (n)

Kupimo

Lokomobil 100 %S
s kondenzacijo kupimo. — Ponudbe poslati na: Paromlin Knežević - Medari. (k)

Vodna turbina

za 1.80 m padca, srednje kapacitete, se kupi v dobrem in kompletnem stanju. Ponudbe naj se pošlje na naslov: Ivan Krafi, Račdomlje 17, pri Kamniku. (k)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
v sredini mesta se takoj odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1047.

Prodamo

Prijatelj, kam pa na vse
Prodajal, kar imam
Postušaj! Edov pri nas
proda s lakkoto in se čudi

Na vsa zimska oblačila
dajemo 15—30% popusta.
Pri Prekerju, Sv. Petra
cesta 14. (l)

TEL. 2951
**DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI**
DOLENSKA
CESTA

Nogavice, rokavice

In pletenine Vam nudil v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Prodaj

črno suknjo in obleko — dobro ohranjeno. Florjanska ulica 19/II. (l)

Jelen Martin
in. rešpecijent v pokoju

Zapustil nas je naš nad vse ljubljeni mož, oče in stari oče, gospod
Jelen Martin
in. rešpecijent v pokoju
Dragega pokojnika prepeljemo danes v Maribor, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 24. t. m. iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežje.
Celje, Trbovlje, Maribor, dne 22. januarja 1937.

Rodbine:
Jelen, Krotič, Toman in Germ.

Švent Ferdinand
vlakovodja drž. žel. v pokoju

Pogreb pokojnega se bo vršil v soboto, dne 23. januarja 1937 ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta št. 24, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1937.

Zalujoči ostali.

Jože Kuralt
sedavičar

dne 20. januarja 1937 ob dveh popoldne, spravljen z Bogom.
Pogreb nepozabnega bo dne 22. januarja 1937 ob treh popoldne izpred hiše žalosti na farno pokopališče v Domžalah.
Domžale, dne 20. januarja 1937.

Zalujoči:
Valentina, žena.
Jože, Milka, Tinea, Micika, Srečko, otroci.
Ivan, Franc, brata.

OKRAJNA HRANILNICA V KONJICAH
SPOROČA TUŽNO VEST, DA JE NJEN TAJNIK, GOSPOD

**MIHAEL
KOSTANJŠEK**

V 47. LETU SVOJE STAROSTI, PREVIDEN S TOLAŽILI SVETE VERE, V GOSPODU ZASPAL VESTNEMU DELAVCU OHRANIMO NAJLEPŠI SPOMIN
OKRAJNA HRANILNICA V KONJICAH

Rožni venec

Roman.

Doktor je molčal in zamišljeno zrl predse. Čakal je, da bo nadaljevala, ker je vedel, da je najboljša, ako je ne moti.

In res ni trajalo dolgo, ko je Jana spet spregovorila: »Iz važnih vzrokov sem se odrekla nečemu, kar mi je bilo dražje ko življenje, in zdaj tega ne morem preboleti. Vem, da je bilo prav tako, in vendar — ubita sem.«

Doktor se je nagnil naprej, vzela njene roke v svoje dlani in vprašal:

»Ali ne bi povedali tega bolj natanko, Jeanetta?«
»Ne, nikomur ne morem povedati — tudi vam ne.«

»Če bi pa občutili kdaj potrebo, da bi se izpovedali, ali boste prišli k meni, Jana? Obljubite mi!« je dejal doktor.

»Z veseljem,« je odgovorila.

»Dobro,« je menil doktor Brand. »In zdaj nekaj zdravniških nasvetov. Vzemite popotno palico v roke, Jana, in odidite po svetu. Ne mislim morda na izlet v Pariz ali v Švico ter nazaj. Pojdite v Ameriko in si oglejte stvari, ki so vredne, da jih vidite, n. pr. niagarske slapove. Pomudite se ob njih tako dolgo, da si dobro in za vse življenje vtisnete v spomin bobneči govor njihovih silnih voda. Pozneje vam bo spomin na veličastnost Niagare čudovito pomagal, da se ne udušite v osebnih malenkostih.

In potem pojdite med ljudi vere in človekoljubja, med ljudi ljubezni in življenja. Obiščite mrs. Ballington Boothovo, velikodušno mamico ameriških kaznjencev. Poznam jo in ji bom v pismu vas priporočil. Naj vas vzame s seboj v kaznilnici Sing-Sing in Columbijo, in poslušajte njene nagovore, da boste čuli, kaj premore dobra beseda iz Boga tudi pri takšnih obupancih, kakršni žive med tistimi žalostnimi zidovi.

Ameriški Newyork s svojimi donebniki vas bo naučil, da zidajte tudi svojo duhovno hišo, kar se da visoko do neba. V takšnemestroju krenite proti Japonski, kjer boste videli, kako si njeni majhni ljudje neutrudno prizadevajo, da bi zrasi v pomemben narod. In če odidete potem čez Palestino, deželo božjega kraljestva, v Egipt, boste našli tu stvari, ki vam bodo povedale, da je sredi našega modernega sveta nekaj starin, ki nas vežejo z davno, davno preteklostjo v celoto, tako n. pr. v Kairu lesenega moža z očmi iz belega kremena; njegove iskrece se oči gledajo v svet že sem od časov praočeta Abrahama. In če se povzpnete nato še na najvišjo piramido, bo menda doživetij dovolj, tako da se napolnite lahko spet proti domu in mi poveste, kakšen uspeh ste dosegli s takšnim zdravljenjem. Kaj boljšega vam ne morem svetovati, za to pa, kar sem vam povedal ne računam nič, naj bo zastoj med prijatelji.«

Jana je segla po Deryckovi roki in se zasmejala:
»Menda imate v resnici prav. Zadnje čase se je sukalo pri meni vse okoli mene in mojih osebnih tegob. Storila bom, kakor mi svetujete, in daj Bog, da bi pomagalo.«
Tedaj se je vrnila v sobo Flower in rekla: »Prejle

sem čula, da si igrala Rožni venec, Jana. Od vseh pesmi mi je ta najljubša, in slišala je nisem že mesece dolgo. Ali je ne bi hotela zapeti?«

Jana se je spogledala s doktorjem ter se nasmehnila — potem se je obrnila h klavirju ter zapela, kakor jo je bila prosila Flower.

Se preden so izzveneli zadnji akordi, je čutil doktor, da je zadel pravo razpoznavo. »Najboljše bo, če odide na potovanje,« je umoval pri sebi. »Tako ne bo mogla samo v sebi, pogled se ji razširi, to in ono pride spet v pravo razmerje — z eno besedo, našla bo spet ravnovesje. Mladi mož ji bo ostal zvest, in če ne, bo imel vsaj zavest, da ga ni krivo presojala. Če je že njej tako težko, koliko bolj mora biti šele nje mu! Tu torej je vzrok, zakaj tako poveša glavo. Sicer pa res, Jano dobiti in jo spet izgubiti mora biti res hudo. Imeti mora železne živce, da ne obnemore. Toda kateri križ jima tako pritiska na ramena, kaj se je pripetilo, da ju je tako zelo razdružilo? No, morda, podre Niagara vse ovire, in pokliče Jano nazaj h Garthu.«

Tako torej je Jana odšla na potovanje in po dveh letih, odkar je zapustila domovino jo najdemo vrh velike piramide v Egiptu.

Slingin odgovor

Pustinja se je kopala v mesečini. Jana si je dala po večerji prinesiti kavo pred gostilno, da bi ji ušlo čim manj čudovite lepote, ki jo je razgrinjala pred njo svetla noč. Slinga in piramide so se zdele v mesečini še večje, kot so v resnici bile, in so se svetile v tajnostnem obstretu.

Celestina naročnica na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov
7 vezanih knjig mesečno Din 23.—
3 vezane knjige mesečno Din 11.—
4 vezane knjige mesečno Din 9.—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA